

DRAUGAS

2ND CLASS
AUGUST 24 1993

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXIV Kaina 35 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, RUGPJŪTIS - AUGUST 24, 1993

Nr. 162

Rusija nutraukia kariuomenės išvedimą iš Lietuvos

Brazauskas atšaukia kelionę į Maskvą

Maskva, rugpjūčio 22 d. — Sekmdienį Rusija atsisakė savo pažado visus savo kariuomenės dalinius išvesti iš Lietuvos iki rugpjūčio 31 dienos ir nutraukė derybas tuo klausimu, praneša Rusijos Užsienio reikalų ministerija.

Kaip rašo „Washington Post“ korespondentas Fred Hiatt pirmadienio laidoje, šis ministerijos išleistas pareiškimas, kaip ir pirmadienį numatyto prezidentų pasitarimo atšaukimas parodo, kad Rusijos-Lietuvos santykiai yra nustumę į žemiausią lygį nuo pat Sovietų Sąjungos suirimo. Pareiškimo įsakmingas tonas taip pat rodo Maskvoje augantį polinkį prisiskirti ypatingas teises buvusiose sovietinėse respublikose, nes jos esą priklauso Rusijos „interesų sferai“.

Kadangi Lietuvoje tėra likę tik 2,500 kareivių, neaišku, kaip šis kariuomenės išvedimo nutraukimas praktiškai paveiks Lietuvą. Praeietyje kariuomenės išvedimas iš visų trijų Baltijos šalių tęsėsi, nepaisant pareiškimų iš Maskvos, kad išvedimas busias nutrauktas.

Kyla susirūpinimas ir kitose Baltijos šalyse

Bet šįkart Maskvos išleistas pareiškimas atrodo rimtesnis, rašo Fred Hiatt, nes juo yra sulaužoma sutartis. Numatoma, kad šis pareiškimas sukels susirūpinimą ne tik Lietuvoje, bet ir Latvijoje, ir Estijoje, kur dar tebėra daug daugiau Rusijos kariuomenės.

Lietuvos chargé d'affaires Maskvoje Ričardas Degutis pasakė, kad šis Rusijos veiksmas kelia „labai didelį susirūpinimą“. „Neteisėtas Rusijos dalinių pasilikimas Lietuvos teritorijoje sukelia didelį baiminimąsi“, jis pasakė. „Mes tebesiviliname, kad Rusija įvykdys savo tarptautinius įsipareigojimus ir laikysis tvarkos visų dalinių išvedimui“.

Sekmdienį paskelbtame pareiškime Rusija rašo, kad ji atsilieps „pragmatiškai, greitai ir su didžiausiu ryžtingumu“ ir bet kurias provokacijas ar neapgalvotus veiksmus „prieš rusų karių, jų šeimas ar bet kuriuos kitus Rusijos piliečius, tebegyvenančius Lietuvoje. Pareiškime taip pat buvo sakoma, kad Rusija praneš Lietuvos, kai ji pertvarkys dalinių išvedimo planus.

Prezidentas Algirdas Brazauskas į tai atsiliepė, atšaukdamas pirmadienį numatytą kelionę į Maskvą pasitarti su Rusijos prezidentu Borisu Jelcinu tartin dėl Rusijos kariuomenės išvedimo.

Rusija pakeitė savo poziciją

Korespondentas Fred Hiatt primena, kad nuo pat jų nepriklausomybės pasiskelbimo Rusijos kariuomenės išvedimas buvo labai svarbi visų trijų Baltijos valstybių užsienio politikos dalis. 1991 metais, Sovietų Sąjungai žlungant, Jelcinas rėmė Baltijos šalių nepriklausomybę ir žadėjo iš šių mažų Rusijos kaimynių išvesti

visus buvusius Sovietų Sąjungos kariuomenės dalinius. Bet rusų nacionalistų spaudimas pačioje Rusijoje, ypač naudojantis priekaištais dėl juose gyvenančių rusų mažumų teisių, žymiai sukomplikavo reikalus.

Rusija tuo tarpu net nėra pasirašiusi kariuomenės išvedimo sutarčių su Latvija ir Estija, nors daug dalinių ir iš ten jau yra išvesti. Bet dabar santykiai pablogėjo ir su Lietuva, kuri krašte gyvenantiems rusams davė visas teises ir pilietybę, kurių nedavė Estija ir Latvija.

Pagrindinė priežastis — kompensacijos reikalavimas

Anot Rusijos pareigūnų, tiesioginė priežastis kariuomenės išvedimo derybų suirumui buvo Lietuvos reikalavimas, kad Rusija sumokėtų daugelį bilijonų dolerių kompensacijos už Lietuvai padarytą žalą per paskutinius 50 metų. Rusija atmetė šiuos reikalavimus, pareiškdamą, jog ji nėra atsakinga už sovietinės valdžios veiksmus.

Rusijos laikraštis „Izvestija“ anksčiau skelbė, kad Lietuva reikalaujanti 140 bilijonų dolerių reparaacijų. Bet Lietuvos atstovas Maskvoje Ričardas Degutis pasakė, jog nors tokia suma ir galėjo būti svarstoma, Lietuva tuo tarpu nėra oficialiai pažymėjusi konkrečios sumos, o tik norėjo užtikrinti, kad Rusija sutiks derėtis nuostolių kompensavimo klausimais.

Rugpjūčio 21 d. Rusijos ir Lietuvos derybų delegacijos dėl kariuomenės išvedimo buvo susitikusios, bet nebuvo jokios pažangos, kaip praneša abiejų pusų delegatai. To nevykusio posėdžio pasekme, Rusijos pareigūnai dabar sako, jog nebesijaučia įpareigoti mokėti jokias kompensacijas, net ir už Rusijos dalinių padarytą žalą per paskutinius 20 mėnesių nuo Sovietų Sąjungos suirimo.

Daugiau, kaip metus kreipusi visą savo dėmesį į savo vidaus reikalus, Rusija paskutiniuoju metu pradėjo aktyviau reikštis buvusios Sovietų Sąjungos imperijos pakraščiuose, rašo F. Hiatt, kaip Tadžikistanas ir Gruzija. Rusijos igaliojimai tuo tarpu dar nėra atsižadę teisų į buvusius Sovietų Sąjungos bazes Latvijoje ir Estijoje.

JAV reakcija į kariuomenės išvedimo sustabdymą

Washington, DC, rugpjūčio 23 d. — JAV vyriausybės atstovas, Valstybės sekretoriaus pavaduotojas Michael McCurry pirmadienį paskelbė JAV valdžios reakciją į Rusijos kariuomenės išvedimo iš Lietuvos sustabdymą. Pareiškimo tekstas toks:

Apgailestaujame, kad Rusijos valdžia priėjo sprendimo suspenduoti Lietuvoje likusių Rusijos kariuomenės dalinių išvedimą.

Taip pat esame susirūpinę, kad Lietuvos prezidento vizitas Maskvoje buvo atšauktas. Tiesioginiai aukšto lygio kontaktai

Praėjusį penktadienį Bosnijoje kovojančioms grupėms buvo paduotas naujas Bosnijos padalinimo žemėlapis su nauju paliaubų sutarties tekstu. Visoms trims grupėms duota iki rugpjūčio 30 d. jį pasirašyti. Nutraukioje serbų apsupto Sarajevo miesto vaikai laukia sausainių bei saldinių iš miestą saugančių JT karių.

Lietuvoje jau anksčiau buvo girdėta apie išvedimo sustabdymą

Maskva, rugpjūčio 22 d. — Rusijos Užsienio reikalų ministerijai šeštadienį išleistas pareiškimas, kad Rusijos kariuomenės išvedimas iš Lietuvos sustabdomas, Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas atšaukė numatytą susitikimą su Rusijos prezidentu Borisu Jelcinu pirmadienį Maskvoje.

Nors Lietuvos vyriausybė dar iki šiol nėra gavusi jokio oficialaus rašto ta tema iš Rusijos, prez. Brazauskas jau rugpjūčio 17 d. sakė, jog girdėjęs iš aukšto Rusijos Gynybos ministerijos pareigūno, kad Rusija sustabdydanti dalinių išvedimą iš Lietuvos.

„Laisvos Europos/Laisvės Radijo“ žiniomis, šį Rusijos veiksmą išaukė Lietuvos atsisakymas pasirašyti formalią kariuomenės išvedimo sutartį ir Lietuvos nuolatinis reikalavimas, kad Rusija mokėtų Lietuvai reparacijas už Lietuvai padarytą žalą nuo 1940 metų. Rugpjūčio 18 d. prez. Brazauskas per Lietuvos radiją pasakė, jog nei jis, nei Lietuvos Užsienio Reikalų ministerija nėra gavę oficialaus rašto dėl kariuomenės išvedimo sustabdymo. Jis pasakė, jog dar tą rytą kalbėjęs su prezidentu

Jelcinu ir kad jis palinkėjo iki greito pasimatymo.

Lietuvos krašto apsaugos ministras Audrius Butkevičius spaudos konferencijoje rugpjūčio 18 d. pasakė, kad Rusijos generalinio štabo vadas plk. gen. Michail Kolesnikov, jam pasakė, kad buvo išsiųsta nota Lietuvoje esantiems Rusijos daliniams apie dalinių išvedimo sustabdymą Lietuvoje.

Reutersio žinių agentūra rugpjūčio 23 d. laikraščiuose laidoose pranešė, jog prezidentui Brazauskui atšaukus kelionę į

Kaliningrade blogėja ekonominė-socialinė padėtis

Kaliningradas, rugpjūčio 10 d. — „Lietuvai įvedus mokėstį už Rusijos krovinių ir keleivių tranzitą, maito rinkliavas ir kitas diskriminacines priemones Kaliningrado srities atžvilgiu, padėtis šioje srityje gerokai susikomplikavo“, pareiškė laisvosios ekonominės zonos „Jantar“ plėtojimo komiteto pirmininkas Juri Bedenka. Blogėjant ekonominei padėčiai visoje Rusijoje, Lietuvos uždėti muitai bei kiti tarifai už tranzitą per Lietuvą ypatingai sunkiai paveikia Kaliningrado sritį. Todėl Kaliningrado laisvosios prekybos zonos vadovybės iniciatyva buvo sušauktas pasitarimas apsvaistyti blogėjančią socialinę ir ekonominę situaciją regione, kuriam pirmininkavo Rusijos vyriausybės vicepremjeras Sergej Sachraj.

Rusijos ir Lietuvos vyriausybės duos aukščiausiąjį sprendimą likusių klausimų dėl Rusijos kariuomenės iš Lietuvos išvedimo iki rugpjūčio 31 d., kaip sutarta. Šių dalinių šiuo metu Lietuvoje yra tarp dviejų ir trijų tūkstančių. JAV valdžia ragina Rusiją laikytis savo susitarimo visas savo pajėgas išvesti iš Lietuvos iki 1993 m. rugpjūčio 31 dienos.

Maskvą, jo spaudos atstovas pareiškė: „Mes buvome nustebinti nesitikėtu Rusijos Užsienio ministerijos pareiškimu ... išreikštu palyginti aštriu tonu. Lietuvos prezidentas yra susirūpinęs šiuo mūsų dviejų šalių santykių susipainiojimu ir yra pasirūpęs dėti daugiau pastangų, kad reikalai sunormuotų“.

Rusijos išleistame pareiškime aišku, kad Lietuva neturės jokio balso, Rusijai nustatant tolimesnį kariuomenės išvedimo tvarką, rašo Reutersio žinia. Pareiškime taip pat sakoma, jog neseniai Lietuvoje buvo pasikėsimų prieš Rusijos karių, jų šeimas bei kitus rusus ir kad Rusija „greitai, praktiškai ir ryžtingai atsilieps į bet kokias provokacijas“.

Jame Rusijos ministerijos ir žinybos buvo įpareigosotos suteikti regionui skubią pagalbą. Numatyta skirti ilgalaikei lengvatinei kreditų žvejybos materialinei techninei bazei; ji sudaro 40% srities ekonomikos. Lengvatini kreditas taip pat skirtas žemės ūkiui stiprinti. Kadangi sritis priklauso nuo energijos bei žaliavų tiekimo iš svetur, o jos visą laiką brangsta, numatoma sparčiau plėtoti vietinius energetikos pajėgumus, taip pat nutiesti dar vieną dujotiekio liniją per Baltarusiją ir Lenkiją, o iki to aliko kompensuoti elektros energijos ir transporto tarifų skirtumą.

Pasiūlyta greičiau sudaryti su Lietuva susitarimus, kad Rusijos piliečiai galėtų be vizų važinėti per kaimyninės šalies teritoriją ir kad būtų užtikrintas netrukdomas krovinių tranzitas.

* Ignalinos atominės elektrinės trečiasis energijos blokas tikriausiai bus išmontuotas. Jo likimą nuspręš ekspertų komisija, vadovaujama Lietuvos energetikos instituto direktoriaus Jurgio Vilemo. Trečiojo bloko statyba nutraukta 1988 metais, po to jis iš dalies užkonservuotas.

IŠEIVIJOS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAKSAS (312) 585-8284

Sveikatos ministras prašo Bažnyčios įstaigų pagalbos

Rugpjūčio 7 d. su oficialiu vizitu pas kardinolą Vincentą Sladkevičių apsilankė sveikatos apsaugos ministras Jurgis Brėdikis. Susitikimo metu buvo aptarti kai kurie klausimai, susiję su pasirengimu popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymui Lietuvoje, taip pat bendradarbiavimo, išsaugant žmonių sveikatą, padedant jos netekusiems, galimybės. Ministras Jurgis Brėdikis iškėlė kardinolui Vincentui Sladkevičiui kreipimąsi į Lietuvos Bažnyčią. Susitikime dalyvavo sveikatos apsaugos ministro pavaduotojas Antanas Vinkus ir vyskupas Sigitas Tamkevičius.

Jo Eminencijai kardinolui Vincentui Sladkevičiui

Valstybės ateities pagrindas — fiziškai ir dvasiškai sveiki žmonės, sveikos šeimos ir visa visuomenė. Nepalanki ekonominė situacija, neigiami ekologijos veiksniai, netobula sveikatos priežiūros sistema, žalingi įpročiai bei sveikos gyvensenos ir krikščioniškosios moralės normų nepaisymas lemė, jog Lietuvos žmonių sveikata yra bloga ir dar linkusi blogėti.

Nepalankia linkme kinta demografinė padėtis: mažėja gimstamumas, didėja mirtingumas, taip pat ir kūdikių, trumpėja vidutinė gyvenimo trukmė. Gimstamumas jau negarantuoja natūralios kartų kaitos, o tai reiškia, jog tauta nyksta.

Beveik 10 procentų kūdikių gimsta silpni, neišnešioti, su igimtais defektais. Tik 60 procentų Lietuvos vaikų visiškai sveiki. Visa tai susiję su motinų sveikata. Didžiausia motinystės ryškė — abortai.

Kita skaudi šeimų nelaimė — alkoholis. Šis liūnas įtraukia tėvus paskui jų vaikus — ištisas kartas. Net moterys tampa alkoholio vergėmis, apgirtusios pradeda, gimdo, po to palieka likimo valiai vaikus.

Dar niekada Lietuvoje nebuvo tiek beglobių vaikų, kurie, turėdami gyvus tėvus, auga, nepažinę motinos meilės.

Daug senelių likę apleistų, be priežiūros — nutrukusios tradicinės kartų perimamumo šaknys. Rūpestį kelia beplūstanti narkomanijos banga, AIDS epidemijos grėsmė. Daugėja nusiaktimų, smurtinių mirčių, grėsmingai daugėja savižudybių.

Žmonija daug pasiekė technine pažanga. Tačiau neretai žmogus pasijunta bejėgis akistatoje su kančia, liga, mirtimi, nes nesuranda dvasinės atsparos. Vertybių skalėje moralinės vertybės nėra pirmoje vietoje, ir tai neigiamai atspindi žmonių tarpusavio bendravimui, jų santykiui su gamta, visuomene, Bažnyčia.

Pripažindami sveikatą esmine asmens ir valstybės vertybe ir

suvokdami, jog žmonių fizinė sveikata didžia dalimi priklauso nuo jų dvasinės sveikatos, mes — žmonių kūno gydytojai kreipiamės į Lietuvos Bažnyčią, jos aukščiausiąją hierarchiją, vyskupus, kunigus — žmonių sielos gydytojus, kviesdami sutelkti pastangas bendram tikslui. Visi siekime atgaivinti Lietuvos visuomenės dvasingumą ugdykime atsakomybę už sveikatą ir gyvybę, gydykime jos skaudulius, gelbėkime tautą nuo išnykimo, kaip tai darė šviesios atminties vyskupai Motiejus Valančius, Palaimintasis Jurgis Matulaitis, Lietuvos atgimimo simboliai gydytojai Jonas Basanavičius, Vincas Kudirka, kiti medikai. Tai siekis, kuris atitinka Valstybės ir Bažnyčios interesus.

Ilgais sovietinės okupacijos metais Bažnyčiai oficialiai buvo uždarytos durys į ligonines, kur buvo laukiama dvasininkų žodis, neretai paskutinis. Dabar tai praeietyje. Daugelyje ligoninių įrengtos koplyčios, kurias įvairios labdaringos religinės organizacijos remti sveikatos netekusius. Mes kviečiame dar plačiau įsijungti į taurią labdarinę veiklą, ypač globiant pasenusius ir ligotus, galios netekusius, psichiškai nesveikus žmones, slaugant juos ligoninėse ir namuose, steigiant katalikiškas ligonines, religinių organizacijų remiamus atskirus ligoninių skyrius ir palatas, parapajinius namus. Taip pat kviečiame aktyviai skatinti visuomenę laikytis sveikos gyvensenos principų.

Laukdami Šventojo Tėvo Jono Pauliaus II apsilankymo į Lietuvą, remiame Bažnyčią nelengvame žmogaus dvasinio ugdymo kelyje ir turime viltį, kad mūsų bendros pastangos duos gražių vaisių.

Sveikatos apsaugos ministras Jurgis Brėdikis

Seminaras Ambasadoje

Washington, DC, rugpjūčio 6 d. — Lietuvos ambasadoje Tarptautinės politikos institutas (International Policy Institute) surengė seminarą. Jo dalyviams ambasadorius Stasys Lozoraitis paskaitė pranešimą apie Lietuvos bei kitų Baltijos šalių užsienio politiką. Po seminaro amb. St. Lozoraitis su žmona Daniela susirinkusių garbei surengė priėmimą.

Karalius išgąsdino graikus

Atenai. Buvęs Graikijos karalius Konstantinas netikėtai apsilankė savo tėvyne. Jo pasirodymas Salonikuose sukėlė audrą socialdemokratų ir komunistų eilese. Bijomasi, kad nereikštų pretenzijų į sostą, kurio neteko 1967. Buvęs karalius gyvena Britanijoje.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 24 d.: Šv. Baltramiejus apaštalas; Michalina, Algimantas.

Rugpjūčio 25 d.: Šv. Liudvikas, šv. Juozapas Calasanz; Patricija, Didirė.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

SU DARBO VIZITU
ČIKAGOJE

Dr. Jurgis Brėdikis

1. Amerikoje, jos akademinėse įstaigose, lankiausi ne pirmą kartą, turiu ten daug pažįstamų kolegų. Bet pirmą kartą į viską pažūrėjau kitu žvilgsniu. Negali nedominti, pradėjus vadovauti Lietuvos sveikatos apsaugai, kad JAV Valstijose per 10 metų ketvirtadaliu sumažėjo mirtingumas nuo širdies ir kraujagyslių susirgimų, prailgėjo vidutinis gyventojų amžius. Įdomu buvo sužinoti, kokios numatomos reformos JAV sveikatos sistemoje, apie kurias rugsėjo mėnesį pranešė prez. Clinton komisija.

Negaliama neįvertinti tų rezultatų, kuriuos duoda aktyvi profilaktinė veikla — ligų perspėjimas, ypač vaikų, skiepijant, mažinant rizikos sveikatai įtaką, idiegiant sveiką gyvenimą. Ypač įspūdingai JAV sumažėjo rūkiojų skaičius, ryškūs rezultatai kovojant su hipercholesterinemija, išaiškinant ir gydant ligonius, turinčius aukštą arterinį kraujospūdį, plačiai idiegiant balansuotą mitybą (beveik ant kiekvieno maisto pažymėta, kiek ir kokių yra riebalų, kiek baltymų, angliavandenių ir kt.) ir fizinius pratimus, ypač lengvą bėgimą ir kt. Visko neišvardinsi. Gerai žinomi pasiekimai, naudojant diagnostikai ir gydymui aukštos technologijos aparatus. Juos galima buvo matyti, praktiškai, kiekvienoje ligoninėje. Pagrindinė medicininė veikla, pradedant nuo pirminės, vyksta ambulatorinėse sąlygose, tame tarpe — namuose. Čia, ko dar nėra Lietuvoje, esant reikalui, atliekama ir infuzinė terapija. Aiškūs didelis bendros praktikos (šeimos) gydytojų bei medicinos seserų vaidmuo. Ypač įspūdingas rūpinimasis žmonėmis su fiziniais trūkumais, negalia, invalidais, stengiantis juos reabilituoti, integruoti atgal į visuomenę. Aš jau neminiu tikro paprastų dalykų, kaip pakopas, reikalingas invalidų vežimėliams įvažiuoti į pastatą, pritaikytus tualetus ir kt., ko mes neturime.

Tačiau mano pagrindinis tikslas buvo patikslinti jau esamus ryšius sveikatos apsaugoje tarp Lietuvos ir JAV, konkrečiai Čikagos, stengtis juos sukoordinuoti, kad ryšiai ir pagalba būtų tikslingesni, nesikartotų, o taip pat sudaryti ir naujus kontaktus. Kas dieną turėdavau 3-5 darbinis susitikimus, kurių metu supažindinau su padėtimi Lietuvoje sveikatos apsaugoje, perspektyva, planais. Svarbiausi pokalbiai ir sprendimai vyko Universitetiniuose centruose.

Illinojaus universitetas, vienas žymiausių tarp 1488 medicininio akademinio įstaigų JAV, turi jau pirmą gerą patirtį, įgyvendinant Vilniuje neonatalinę bei medicinos seserų rengimo programą, kurios idiegiamos kartu su Vilniaus universiteto Medicinos fakultetu. Neonatalinėje srityje pagalbą jau apima ir Kauną — iš čia du gydytojai priimti specializacijai į Illinojaus universitetą neonatalinį centrą, kurį teko aplankyti. Buvau nustebintas nepaprastai aukšto lygio veikla, ypač sekant ir koreguojant pagrindines gyvybines funkcijas neišnešiotiems naujagimiams, slaugant juos. Pajutau, kad amerikiečiai susirūpinę, kaip pagerinti naujagimių išgyvenimo prognozę, kad be tikslo neieškotų lėšų ir pastangų bevilti-

kam naujagimiams. Šitos problemos buvo akcentuojamos ir kitose ligoninėse, būtent, ar galima leisti, esant ribotam finansavimui, atlikti širdies persodinimo operaciją vyresnio amžiaus ligoniui, turinčiam greitą organų patologiją, ar skirti chemoterapiją onkologiniam ligoniui, kuriam liko gyventi tik keli mėnesiai ir kt. Illinojaus universitetas numato sudaryti sąlygas Lietuvos gydytojams tobulintis tokiose specialybose, kaip AIDS, onkologija, urologija, ortopedija, kardiologija, reumatologija, entokrinologija, otorinolaringologija, gastroenterologija. Šis universitetas jau atlieka mokslinius kardiologinius tyrimėjimus bendraujant su profesoriumi A. Laucevičiumi. Yra ir daugiau klinikų, kurių aukštą mokslinį lygį negali nedominti mūsų. Visuomenės sveikatos klausimais maloniai sutinka padėti prof. F. Forman bei jo bendradarbiai. Galimybės atsiųsti pasitobulinimui mūsų specialistus liečia ir dar viena aplankyta aukštą mokyklą — Northwestern Memorial Hospital (universitetą), kam maloniai tarpininkavo oftalmologas profesorius M. Vygantas.

Rush — Presbyterian — St. Luke's Medical Center bei prie jo esančiame ArcVenture centre, dr. Colin G.D. Morley, medicininio mokymo tarybos skyriaus viceprezidento kvietimu ir finansavimo dėka, tarpininkaujant J. Kuliui, aš su dr. A. Valavičiumi atvykome į JAV, susipažinau su rezidentų rengimo programomis bei metodais. Pasirašiau sutartį, kurioje numatyta Lietuvoje įsteigti centrą gydytojams padėti pasiruošti ir išlaikyti egzaminą, leidžiantį gauti JAV gydytojo diplomą, o taip pat pasiruošti, norint mokytis rezidentūroje JAV ligoninėse. Toks centras aptarnaus, tikimės, ir kitas Baltijos šalis, ir Skandinaviją, kur analogiškų centrų nėra, tiek ir kitas kaimynines šalis. Programos, vadovėliai, video audio kasėtės, kompiuterinė mokymosi-tikrinimo įranga, paskaitos bei seminarai, aišku, bus anglų kalba. Gal todėl reikės įvesti ir prirėngiamą anglų kalbos kurselį. Man atrodo, sunku perversinti šios sutarties reikšmę. Tai skatins, stimuliuos Lietuvos aukštųjų medicinos mokyklų profesorių dėstytojų personalą bei studentus pasitempti. Be to, taip realizuojama vyriausybės programos dalis, skirta sveikatos politikai, kurioje numatyta, gerinant specialistų medicinos rengimą, siekti, kad jų žinių lygis atitiktų Vakarų šalių reikalavimus. Rimtą pagalbą ArcVenture siūlo Lietuvos gydomųjų įstaigų administratoriams rengti, o taip pat organizuojant darbo seminarus dabartiniais gydymo įstaigų vadovams. Tarp kitko, artimiausiu metu vyr. gydytojų pareigybę numatome pakeisti į direktoriaus pareigybę. Matau galimybę bendriems moksliniams tyrimams kardiologijoje, kuriai vadovauja žymus specialistas profesorius J.E. Parrillo, taip pat biochemijos departamente, kuriam vadovauja profesorius K. Kuettner.

Sėkmingai vyko derybos ir Loyola universitete bei Masonų medicinos centre, padedant prof. R. Nemickui. Dekanas D.H. Winship sutiko mums padėti įgyvendinti principą „mokyti mokytojus“, jau nuo rudens pri-

Lietuvos Sveikatos Apsaugos ministras dr. Jurgis Brėdikis sutinkamas Čikagos Šv. Kryžiaus ligoninėje (dr. Brėdikis su gėlėmis).

mant po 3 jaunus profesorius, docentus, dėstytojus 3-4 mėnesių laikotarpiui, kad perimtų JAV dėstyto metodiką. Jau parengti kambariai mūsų pasiuntinių apgyvendinimui (per metus — 9 žmonės). Svarbu, kad čia priimtas nutarimas leisti sveikatos profesoriams dalyvauti gydymajame darbe — generacijose ir kt. (temporary licenses). Savo ruožtu dekanas ir dr. Leischnier atsiųsįti į Kauno medicinos akademiją bei Vilniaus universiteto medicinos fakultetą profesorius ilgesniam laikui darbui mokymo-gydymo srityje. Tarp kitko, panašiai susitarė profesorius V. Gedgaudas su Mineapolio universitetu. Sutiko 2 mėnesius atvykti patalogas profesorius Jonas Valaitis iš Čikagos Lutheran General Hospital, jau ne pirmą kartą lankęsis Lietuvoje. Taip pat Loyola universiteto Trauminio šoko, nudegimų skyriaus vadovas chirurgijos profesorius R. Gamelli sutiko padėti katastrofų medicinos problemoje ir kitų metų pavasarį numatomas šiais klausimais simpoziumas-seminaras Lietuvoje, kur savo patirtimi pasidalins prityrę JAV specialistai, demonstruos dokumentinius filmus bei video įrašus. Šioje problemoje taip pat galės pasispecializuoti Amerikoje 2-3 Lietuvos atstovai. Tokios galimybės aptartos ir dėl kitų specialybių atstovų.

Labai svarbiais laikau susitikimus su Lietuvos labdaringomis organizacijomis ir lietuviams gydytojais. Pirmiausia teko pabuvoti lietuvių seselių kazimieriečių Šv. Kryžiaus ligoninėje, kur mano atvykimo proga buvo suruoštas gražus priėmimas. Galėjau padėkoti ligoninės prezidentui M.C. Clement ir seserims kazimierietėms už gausią paramą vaistais ir įvairiomis medžiagomis. Ypač esame dėkingi „Lithuanian Mercy Lift“ vadovams (pirm. J. Riškui) ir bendradarbiams, „Lietuvos vaikų viltis“, Lietuvos vaikų viltis, vadovams. Teko susitikti čia su iš Lietuvos gydomais vaikais (JAV Shriners ligoninėse), ir jų motinomis, pasidžiaugti kilnios nesavanaudiškos veiklos puikiais rezultatais. Spalio mėnesį numatoma Vilniuje, Vaikų universitetinėje ligoninėje, atidaryti minėtos organizacijos lėšomis aprūpintą „Vaikų vilties“ operaciją, o atvykusi chirurgų anestezologų brigada čia operuos apie 70 vaikų dėl sudėtingos kaulų-sąnarių patologijos. Kartu dirbs vietiniai specialistai, ir galima tikėtis, artimiausiu metu, kad beveik nebereikės vaikų siųsti į Vakarų šalis specializuotam ortopediniam gydymui.

Tarp kitko, gegužės mėnesį Rygoje mano iniciatyva pasirašytas Estijos, Latvijos ir Lietuvos susitarimas, kuriuo numatoma bendrai, esant reikalui, atstovauti Baltijos šalims, tame tarpe, numatyta Lietuvoje įkurti šių šalių koordinacinį katastrofų (disasters) medicinos centrą, turint omenyje, kad mūsų šalyje yra mažiausiai ke-

turi labai pavojingi objektai — Ignalinos atominė elektrinė, Kėdainių ir Jonavos chemijos gamyklos, Mažeikių naftos perdirbimo įmonė. Numatyta vienoje iš Baltijos šalių įsteigti tokius centrus, kuriuose galėtų būti gydomi tokie ligoniai, kuriuos dabar reikia siųsti gydymui į Vakarų šalis. Tai be galo brangu. Todėl susitarta, kad bus įsisavinti gydymo metodai, padedant užsienio specialistams, ir įgyta aparatūra kai kurių onkologinių, akių susirgimų gydymui, kai kuriai kaulų patologijai, kaulų čiulpių persodinimui ir kt. Susitarta dėl vieno iš įkainių šiems ligoniams, pasikeitimo specialistais (pripažįstant kitų Baltijos šalių gydytojų diplomus), bendrą konferenciją, seminarą ir kt. organizavimo. Galima pateikti nors vieną teigiamą pavyzdį. Dabar Lietuvoje jau keturiose ligoninėse atliekamos operacijos, pakeičiant sąnarius dirbtiniais. Šiuo metu užsienyje reikia įsigyti tik dirbtinius sąnarius. Tokiu būdu būtų išleidiama 20 kartų mažiau lėšų, negu siunčiant ligonį (bei jo palydovą) į Vakarų ligonines. Svarstome, tarp kitko, galimybės ir Lietuvoje gaminti dirbtinius sąnarius ir ne tik tai, bet apamai vystyti savo medicinos technikos pramonę.

Susitikau su lietuviams gydytojais ir jų organizacijos vadovais, detalios papasakoju apie realią padėti Lietuvos sveikatos apsaugoje ir mūsų rūpesčius. Sunki ekonominė situacija, ekologinė būklė, paveldėta sovietinė sveikatos apsaugos sistema, kurioje SAM turėjo atlikti komandinį — skirstomąjį vaidmenį, nepakankamas specialistų rengimo lygis ir t.t. Dabar neužtenka biudžetinių lėšų sveikatos apsaugai, ypač aprūpinant ligonines vaistais, instrumentais, aparatūra. Buvo daug klausimų, nemažai teisingos kritikos ir pasiūlymų. Manau, tikslas pasiektas; yra tarpusavio supratimas ir bendras noras padėti pagerinti, pakeisti esamą sveikatos apsaugos situaciją. Vėliau kartu su atskira nedidele grupe žinomų JAV medicinos — lietuvių, aptarėme mūsų siūlomą Lietuvos sveikatos apsaugos reformų projektą. Buvo nemažai naudingai diskutuota, bet, visumoje, reformų projektui, visoms numatytoms 10 krypčių pritarė. Aš tai laikau reikšminga. Numatyta informacijai ir koordinacijai tarp Lietuvos sveikatos apsaugos ministerijos (o gal ir kitų organizacijų) ir JAV lietuvių bei kitų medicininio ir nemedicininio organizacijų turėti atstovą Lietuvos pasiuntinybje Vašingtone. Tai būtų svarbus „tiltas“, leidžiantis žymiai pagreitinoti numatomą veiklą.

Aš manau, kad atėjo laikas, kai į užsieniečių, kaip ekspertų ir konsultantų pagalbą, patariamą reikia žiūrėti iš savo pozicijų — aktyviai kviesti ir prašyti pagalbos ten, kur mums aktualu ir svarbu, o ne pasyviai

priimti visa, kas siūloma. Bandau sudaryti tartum Mendelejevo lentelę, kurioje jau aiškiai matyti, kokie elementai žinomi ir kokių dar trūksta tam, kad užpildytų atitinkamą „langelį“. Taip išvengsime nereikalingo ir ekonomiškai nenaudingo dubliavimo ir galėsime vykdyti koordinuojančią veiklą. Aš labai patenkintas, kad sutiko dirbti ministro patarėju dr. Edvardas Varnauskas, turintis didelę ne tik Vakarų Europos ir ypač Skandinavijos šalių medicininės veiklos, bet ir organizacinės įvairios Europos komitetuose veiklos patirtį. Detaliau susipažinęs su padėtimi Lietuvos sveikatos apsaugoje, jis parengė pirmąją reformų pasiūlymų projektą, kurį dabar svarstome. Į daug ką jo dėka aš ir ministerijos bendradarbiai galime pažiūrėti kitu, demokratinei visuomenei priimtu žvilgsniu.

Konsultantais-ekspertais taip pat sutiko padėti iš Anglijos Stasys Obkarskas, Sveikatos apsaugos menedžmento specialistas, ilgus metus padėjęs Britų sveikatos apsaugos ministerijos reformose. Taip pat turime dr. V. Kadį, pasaulėje žinomą maisto problemų specialistą iš Kanados, R. Bytąutą, farmacininką iš Vokietijos. Jie visi jau įsijungė į atitinkamų įstatymų rengimą: aptarimo: sveikatos, sveikatos draudimo, maisto, farmacijos ir kt. Visi puikiai suprantame, kad turime turėti savąją sveikatos apsaugos sistemą, tačiau neišgalvotą, o integruojančią tai, kas yra geriausia ir artimiausia mūsų šaliai. Idealias sveikatos apsaugos sistemos ir kt. nėra niekur ir niekas tokios nesukurs. Todėl negalima toliau begaliniu testu diskusijų, susižavėti tai vienos, tai kitos šalies sveikatos apsaugos sistema, o turime neatidėliotinai siekti savo parengtos ir aptartos reformuotos sveikatos apsaugos sistemos įgyvendinimo. Aptarti jos modelį kviesime ir medicininę visuomeninę ir, aišku, Lietuvos gydytojų sąjungos bei kitas organizacijas.

Jau vyksta SAM pertvarkymas. Esmė trumpai — SAM turės dvi pagrindines funkcijas ir dvi kryptis. Tai visu šalies sveikatos kontrolė. Kryptys: viena — sveikata, jos stiprinimas ir apsauga, ligų profilaktika. Antra — susirgimų diagnostika, gydymas, reabilitacija. Bendras tikslas — Lietuvos žmonių amžiaus, tame tarpe darbingo amžiaus prailginimas, gimstamumo didėjimas. Šių uždavinių planavimui tarnaus SAM „smegenys“, kurių pagrindą sudarys apsiungę informacijos, ekonomikos, menedžmento specialistai, o vykdymo funkcija teks atitinkamiems departamentams. Iš naujų jau kuriamas Farmacijos departamentas. Pagrindinė veikla vyks decentralizuotose gydymo įstaigose. Norisi pažymėti, kad neseniai labai detalios apsvaustė ministerijoje sveikatos santvarkos įstatymo projektą, dalyvaujant ir kai kuriems Seimo sveikatos, darbo

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$0.00. Foreign countries \$90.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeras nesunuti. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
U.S.A.	\$80	\$45	\$25
Kanadoje ir kitur (U.S.A. dol.)	\$90	\$50	\$30
U.S.A. savaitinis (šešt. laida)	\$45	\$30	\$25
Kanadoje ir kitur (šešt. laida U.S.A. dol.) savaitinis	\$50	\$30	\$25

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisyti savo nuodžiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos gražina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prišunčiamas gavus prašymą.

ir socialinių reikalų komiteto nariams. Manau, kad parengtas variantas tinkamas toliau svarstyti Seime. Baigiame koreguoti sveikatos draudimo ir eilės kitų įstatymų projektus. Neseniai pasisekė pasiekti, kad medicinos darbuotojų atlyginimai būtų pakelti. Tai nelengva šaliai, bet, aišku, to neužtenka. Ieškome ir kitų kelių padėti medikams socialiniais kalusimais, tame tarpe, kreipiausi į vyriausybę dėl priedų už kenksmingą darbą atstatymo ir viduriniam medicinos personalui padidinimo, feleriu punktuose priemokos už parduodamus vaistus skyrimo, transporto išlaidų, vykstant į darbovietes, kompensavimo ir kt. Tikslinga, aišku, steigti įvairius sveikatos rėmimo fondus, kurių lėšas tikrai žinosime,

kaip tikslingai panaudoti. Būtų gerai, kad ir JAV labdaringos organizacijos pasinaudotų mūsų informacija, ir tai labdarą padarys tikslingesne, ji pasieks tikrąjį adresatą.

Neabejoju, kad Lietuvos ir JAV išeivijos medikų kontaktai ateityje dar plėsis mūsų bendram tikslui — Lietuvos žmonių sveikatos apsaugai, jos stiprinimui, sergančių gydymui ir reabilitacijai.

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIA
166 East Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — (1-312) 337-1285

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, Ill. 60629
Tel. (312) 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINES LIGOS
CHIRURGIA

6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (312) 925-2870
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJAS
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą

Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts. Ill. Kėtv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLES IR
PROSTATOS CHIRURGIA
2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. (312) 776-2880.
Rez. (708) 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D. S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽILIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIA
AKIŲ LIGOS

Good Samaritan Medical Center.
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville, IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. 312-586-3166
Namų 708-381-3772
DR. PETRAS ŽILIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 W. 63rd St., Chicago, IL 60638
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 3-6
Šeštadieniais pagal susitarimą

DR. VIJAY BAJA, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 312-434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 3 v.p.p.
10401 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL
Tel. 708-598-4430 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. 4 v.p.p.—7 v.v.

Kab. 312-735-4477;
Rez. (708) 246-0067; arba (708) 246-6581

DR. E. DECKYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINES LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. St. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirm. 3 v. p.p. 7 v.v. antr. 12:30-3 v.p.p.
treč. uždaroma, ketv. 1-3 v.p.p.
penkt. ir šešt. 9 v.r.—12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6889 arba (312) 489-4441

DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR
IŠSIPLIETUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708) 652-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v.v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLES IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 312-585-1955
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2806
Valandos pagal susitarimą
Vakaris ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
(312) 434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir
ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Kab. tel. (312) 585-0348;
Rez. (312) 779-5533
DR. FRANCIS MAŽEIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą; pirm. ir ketv. 12-4
6-9, antr. 12-6, penkt. 10-12, 1-6

NEVEIKSMINGOS JUNGTINĖS TAUTOS

Paskutinieji įvykiai Bosnijoje aiškiai parodo, kad Jungtinės Tautos yra visai bejėgės skerdynės ir „etninį valymą“ sustabdyti. Ne tiek, kad jos būtų bejėgės, bet neparodo jokio noro. O tai yra dėl to, kad jos sukurtos ant klaidingų pagrindų. Pirmiausia reikėtų pasižiūrėti, kas buvo jų krikšto tėvai. „1942.1.1 Jungtinių Tautų (Vašingtono) deklaracija 26 valstybių vardu. Maskvos konferencijos (1943.XI.1) 1), kurioje dalyvavo D. Britanijos ir JAV bei Sov. Rusijos užsienio reikalų ministrai ir Kinijos ambasadorius Sov. Rusijai, buvo jau sutarta įsteigti tokia tarptautinė organizacija (Lietuvių Enciklopedija X. psl. 71)“.

Taigi matome, kokiaje kompanijoje gimė jų idėja. Maskvos tikslas buvo pasaulį ne taika, bet netvarką sukurti. Iš tokių Jungtinių Tautų, kokios jos yra, Maskva daugiausia laimėjo. Pirmiausia 5 didžiosios valstybės gavo veto teisę. Vadinasi, kiekvieną nutarimą – jeigu Maskvai nepatiko – ji galėjo vetuoti. Antra, kiekviena valstybė turėjo po vieną balsą, tačiau Rusija sau pasirūpino trejetą balsų. Tokiu būdu JAV ar Britanijos balsas buvo lygys Maltai, Bahrein, Maldives (202,000 gyvent.), ar kokiai genčiai. Sovietų Sąjunga vaidino iš „imperialistų“ išsivaduojančių ir Trečiojo pasaulio tautų globėjos vaidmenį. Tad Jungtinės Tautos to visos valstybės balsuodavo su komunistiniu bloku kartu. Ir sudarydavo toks vaizdas: kairėje rankoje kepturė atkūta į kapitalistus, o dešinėje pakelta balsuoti už komunistus.

Nuo pat savo įsisteigimo Jungtinės Tautos buvo ginčų ir tuščių plepalų vieta. Kol Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministras buvo V. M. Molotovs, tai neparašydavo jokio sprendimo ar nutarimo, kurie galėjo būti nepalankūs Sovietų imperinei politikai. Visiems jau nuo plepalų pavargus ir balsavimus pradėjus, jeigu Molotovs matydavo galimą pralaimėjimą, tai, pasinaudodamas veto teise, „Niet“ surikdavo. Tuo ir pasi- baigdavo kelių savaitių derybų bei debatai. Jungtinių Tautų istorijoje jis iėjo „Mr. Niet“ vardu. Po jo tą patį vykdė ir jo įpėdinis A. Gromyko.

Jungtinės Tautos parodė savo visišką nepajėgumą, kuomet 1956 m. buvo sutriuškinta vadinamoji „Budapešto spalio – lapkričio revoliucija“. Po Stalino mirties ir Sovietų Sąjungos atodreikiui prasidėjus, satelinės valstybės norėjo nuo tos priespaudos išsivaduoti. Pir-

mieji pradėjo vengrai, kurie 1953 m. Imre Nagy vadovaujami, išstūmė iš valdžios M. Rakoši, kuris pasižymėjo žiaurumais (panašiai, kaip dabar Lietuvoje). O 1955 m. Rakoši sugrįžo į valdžią. Bet vengrai, atsimindami jo žiaurumus, su jo režimu negalėjo sutikti.

Paskatinti Poznanėje, Lenkijoje, prasidėjusių neramumų, taip pat ir vengrai pradėjo brukzėti, demonstruoti. Krušcevas dar bandė laisvoti, bet potvynio buvo sunku sulaukti. Tad ta demonstracijų banga vėl į valdžią iškėlė Imre Nagy. Jis bandė iš sovietinių varžtų išsivaduoti, bet Sovietų Sąjunga dar tebebuvo stipri ir tokios netvarkos savo imperijoje negalėjo toleruoti. Tad lapkričio 4 d. į Budapeštą įvažiavę sovietų tankai tą laisvės proveržį užslėpino. Ir vėl naktis nusileido ant imperijos.

Vakaruose ir Jungtinėse Tautose buvo pakalbėta, paprotestuota, ir tuo viskas pasibaigė. Beje, būčiau užmiršęs paminėti, kad už žuvusiųsios gėlių puokštės ir vainikai buvo padėti. Tad jie veltui nežuvo! Imperijoje ir vėl saugumas žiūrėjo, kad būtų tvarka palaikyta. Po dvylikos metų, kuomet pralietas kraujas jau buvo išdžiūvęs, Prahoje pasigirdo laisvės reikalavimai. Maskva jau buvo pasimokiusi, tad savo rankų tepti nenorėjo. Jai to ne nerekėjo – kiti tai už ją atliko. Yra sakoma: „Kad patenkintas vergas yra didžiausias laisvės priešas“. Maskvai daug nekainavo satelinė valstybių partijų vadovus ir generolus apkabinti Lenino ordinais. Už tai jie Maskvai atsiliejo.

Jai davus ženklą, vadinamojo „Varšuvos pakto“ generolai su šarvuotais – lyg maitvanagai – puolė savo auką. Tuo ir pasibaigė vadinamasis „Prahos pavasaris“. Ir vėl Jungtinėse Tautose tebuvo tik pakalbėta, paprotestuota. Šio straipsnio rėmai neleidžia plačiau JT veiklos panagrinėti. Visi dar gerai atsimename, kiek pagalbos buvo susilaukta, kai prasidėjo „Imperijos subyrėjimas“. Kiek tuomet Lietuva pagalbos susilaukė? Taip pat, kuomet kiniečiai studentai beginkliai prieš tankus Bejingėje stovėjo, juos ne okupantų, bet savo valdžios tankai sutraiskė. Taip pat tebuvo tik pakalbėta. Prez. Bushas net buvo linkęs Kinijai prekybos lengvatas duoti. Matome, kad nepaisant gražių kalbų, „kumščio teisė“ tebeviešpatuoja. Šiuo atžvilgiu per keletą šimtmečių žmonijos santykiai niekuo nepagerėjo.

Juozas Zygas

LIETUVIŠKA OAZĖ GUDIJOJE

Pelesoje sudrumstas taikus gyvenimas

IGNAS MEDZIUKAS

Stalinui nubrėžus liniją, neatšizvelgiant į 1920 m. liepos 12 d. su Rusija pasirašytą sutartį, daug lietuviškų žemių ir lietuvių tautybės gyventojų liko už Lietuvos ribų. Viena tokių vietovių yra Pelesa, Gudijoje, už 12 kilometrų nuo Lietuvos sienos. Tai didžiulis kaimas, turįs daugiau kaip 70 sodybų. Iš vakarų ir pietų Pelesą supa didelės pelkės. Žemės nederlingos, gyventojai mažžemiai, bet iki šių laikų atsispyrę lenkinimo ir sugudėjimo įtakoms. Pelesą okupavus lenkams, čia buvo įsteigta lenkiška mokykla. Lietuviai rūpinosi kurti lietuviškas mokyklas. Pelesoje ir apylinkėse atsirado keletas lietuviškų mokyklų. Pelesoje lietuvių mokyklą lankė 70 mokinių. 1931 m. mokykla buvo uždaryta. 1933 m. įsteigta „Rytų“ skaitytė, bet ir ji buvo 1936 m. lenkų administracijos uždaryta.

Atstatyta bažnyčia

Pelesos gyventojai priklausė Rodūnės parapijai, bet ten pasireiškusi stipri lenkinimo srovė, jie įsteigė Pelesoje parapiją. 1936 m. kun. Jono Tutino rūpesčiu Pelesoje buvo pastatyta jauki mūrinė bažnyčia. Nuo 1937 m. Pelesos klebonu buvo paskirtas kun. Jonas Vienažindys, kuris 1950 m. buvo bolševikų areštuotas ir ištremtas. Bažnyčia buvo apgriauta ir joje įrengtas sandėlis. Kunigai atvažiuodavo iš kitur ir laikydavo pamaldas kaimo gyventojų namuose. Vietos gyventojai stengėsi atstatyti bažnyčią, bet jų pastangos ilgą laiką buvo nesėkmingos. Tik 1988 m. buvo leista pasistatyti koplyčią kapinėse. Vėliau valdžia reikalavo koplyčią nugriauti, žadėdama atiduoti bažnyčios pastatą. Koplyčia nebuvo nugriauta, o bažnyčia vis tiek gražino. Didelėmis pastangomis bažnyčia per pusę metų buvo atstatyta, pagelbinti ir remiant lietuvius žmėms, imonėms ir organizacijoms. 1989 m. ją pašventino vyskupas J. Steponavičius. Bet dar vienerius metus nebuvo nuolatinio kunigo. Buvo prašoma atsiųsti kunigą iš Vilniaus vyskupijos, bet tuo laiku Vilniaus vyskupijoje buvo kunigų trūkumas. Pagaliau sutiko čia atsiųsti iš Kaišiadorių vyskupijos kun. Petras Kastytis Kriščiukaitis. Čia jis apsigyveno 1990 m. birželio 22 d. Jūs iš pradžių visi džiaugėsi, nes užsirekomendavo

kaip neblogas kunigas. Bet, kaip sakoma, kažkokia juoda katė perbėgo kelią. Jis tapo kontraversinė asmenybė. Kilo kažkokie nesupratimai. Dalis parapijiečių palaiko jį, ir norėtų, kad jis čia liktų. Kiti – kad išvažiuotų.

Nuoširdūs ir vaišingi dūkai

Vasario 20 d. čia lankėsi PLB pirmininkas B. Nainys. Jis „Pasaulio lietuvių“ aprašė, kad gyvenvietė yra gražioje gamtos aplinkoje. Ten gyvenantieji dūkai yra ramūs, nuoširdūs ir vaišingi. Bet kažkodėl ta ramybė ir taikus gyvenimas buvo sudrumstas dėl kun. Kriščiukaitio. B. Nainys norėjo visus Gudijoje gyvenančius lietuvius įjungti į lietuvių bendruomenę, kad galima būtų koordinuoti kultūrinę, švietimo ir religinę veiklą. Tačiau jis pastebėjo, kad ir tarp kitų 17 atskirų Gudijos lietuvių telkinių vadovų yra nesutarimų. Besilankydamas trumpą laiką jis negalėjo nustatyti priežasčių, juo labiau ją pašalinti. Jo nuomone, kaip dabar atrodo, vargu ar pasiseks tuos nesklendimus greit išlyginti. PLB pirmininkas yra iš dalyties optimistas, nes i lietuvišką darbą vis daugiau įsijungia inteligentijos, kuri tuos nesklendimus pasiryžusi iverkti.

Kaip „Lietuvos aidas“ Nr. 122 Danguolė Bičauskienė rašo, birželio mėn. Pelesoje lankėsi Vilniaus televizijos filmuotojai, juos prie klebonijos pasitiko ipekusių kaimiečių būrys, liepė iš čia dingti ir sudaužė filmavimo aparatą, nes manė, kad naujas kunigas atvykęs.

Žurnalistė toliau rašo, jog prie bažnyčios buvo pastatyta klebonija, pailgas vienaaukštis lietuviškos mokyklos pastatas, trys mūrinukai mokytojams. Anot D. Bičauskienės, tikra lietuviška oazė. Daug nuveikta, rodos džiaugtis ir Dievą garbinti bereikia. Tačiau džiaugsmo ir ramybės čia nėra.

Dvi teisybės

Kaip toliau straipsnyje rašoma, Pelesoje yra dvi teisybės: viena klebono, antra M. Krupienės, buvusios partizanės, kuri čia pat prie kelio gyvena. Šventoriuje ant vieno kryžiaus įamžintas Izidorius Šimelionio vardas, ant kito – Marijos Krupienės. Atgimimo metais Marija žadino lietuvių savo aplinkiniuose kaimuose, o Izido-

rius buvo „Pelesos ambasadorius“ Vilniuje. Jo sūnus projektavo mokyklą ir kai kurias bažnyčios detales. Dabar viena pusė kaltina kleboną pinigų švaistymu, kita pusė sako, kad klebonu pasitiki, nes „jis mus ir mūsų vaikus vašina, rūpinasi ir šelpia“.

Toliau rašoma: „Galbūt šis kunigas neišsitenka kai kuriuose Lietuvos Katalikų bažnyčios kanonų reumuose, galbūt jo nenorėtų Vilniaus ar Kauno inteligentai, tačiau Pelesos lygumose tarp vėjo nugairintų kaimiečių, 40 metų bažnyčioje sandėlių regėjusių ir sielvarto ugnį degtinę gesinusių, jis reikalingas“.

Baigdama straipsnį, D. Bičauskienė rašo, kad, grįždama namo, užsukė ir pas Krupienę, prie kurios sodybėlės, ties posūkio į lauką keliuka, ant asfalto baltais dažais nupieštos kartuvės ir rusiškomis raidėmis užrašyta: „Krupene“. Pakabinant ją sakė, kad jaučiasi užmiršta ir nereikalinga. Guodėsi, jog klebonas ją išvareš iš bažnyčios, pats patsidavė lenkam ir žlugdo lietuvišką veiklą. Gaila šios senos moteriškos, kuria kažkas pasinaudojo, susikalė politinį kapitalą, o dabar paliko tesizinių. Atsisveikinant Krupienė kalbėjo: „Neišgyvensiu tokios neteisybės, viskas lenkam teks, aš Lietuvą apiplėšiau. Ne, susideginiau kaip žemaitis“ (Lietuvos aidas, 1993.06.26).

Labai skaudu, kad tarp lietuvių, dargi gyvenančių už Lietuvos ribų, tokie nesklendimai vyksta. Užuot broliškai gyvenę darnioji vienybė, išgudro širdyse nepaįtakta. Tokius konfliktus, ieškant kompromisų, reikėtų spręsti labai atsargiai ir taktiškai. Reikia neužmiršti, kad tik meilėje ir vienybėje yra tautos galybė.

ŠVIETIMO CENTRAS MARIJAMPOLĖJE

Marijampolėje atidarytas Švietimo centras Suvalkijos regiono pedagogams. 07.09 d. Marijampolėje įvyko oficialus Švietimo centro atidarymas. Tokio centro idėja kilo pernai, kai Lietuvos kultūros ir švietimo ministro pavaduotojas V. Dienys lankėsi Danijoje ir jam buvo pasiūlyta Lietuvoje įkurti mokymo instituciją pedagogams. Iškilimėse dalyvavo Danijos ambasadorius Lietuvoje Danas Nielsenas su žmona, Danijos kultūros ir švietimo ministerijos atstovas Uffe Pedersen, V. Dienys ir kiti

vykdomi administracijos nurodymai. Ir aš, ir daugelis nuo kojų nuvaryto jaunimo ignoruojame tą sportą. Už tai baudžia, todėl tenka stoti rikiuotėn. Tačiau kas pasakys, kaip aukštai kiūti kojas? Nedalyvauji mankštoje – galima nubausti. Nepakankamai stengiesi – suformuluoti sunkiau.

Mankšta vyksta rytais. Kačių-pelių žaidimas nuolat vyksta. Pelesos lagerio administracija renkasi ne šiaip sau – žinodama zonas nuotakas. Pjdomas vienas ar kitas žmogus. Likusieji paliekami ramybėje. Kol ateis jų eilė. Seniems eesininkams žadama, kad juos paleis, jei tik įstos į SVP. Buvusiams partizanams sakoma, kad juos paleis kokio jubiliejaus proga, jei tik nedraugaus su jaunimu. Lietuvių ir ukrainiečių jaunimui patariama nedraugauti su žydais. Žydai išvažiuos, mes liksime vargti už juos. Žydams sakoma, kad tautinio judėjimo atstovai yra antisemitai, tik kol kas maskuojasi. Partizanai – tie, žinoma, šaukė žydus. Jaunimui aiškinama, kad seniai kapejo žmones gabalais ar juos gyvus degindavę. Seniems aiškinama, kad, tiek metų praleidę lageryje, jie jau beveik tarybiniai. Tegut tik nesužieda su jaunais užsienio agentais, jei nori išeiti į laisvę ar bent pagulėti ligoninėje. Ligoninė lageryje – ne gydymo įstaiga. Kurortas, į kurį siunčia pailsėti nuo darbo KGB ar administracijai nusipelnijus žmogų. Pailsėti arba – numarinti...

Kiekvienai zonai paskirtas dvasios ganytojas. Kokios tautybės kalinių daugiausia, toks ir kagėbis-tas. Mūsų zonoje daugiausia latvių, tai ir turime Cyrulį. Lietuviams Mordovijos klimatas per švelnus. Juos veža į Permės lagerius, kalinių vadinamus vienu vardu: Tolimas. Ten išsikraustė ir seniau čia dirbę lietuviai kagėbis-tai. Skiria juos čia keliems metams. Po to prideda žvaigždutę ir parveža atgal. Taip ir atsitiko ir Cyruliui: gavo žvaigždutę ir išvyko. Spėliojame,

MAFIJA RUSIJOJE

KAZYS BARONAS
Mūsų korespondentas Europoje

Keletą kartų Vokietijos televizijoje mačiau su plačiais komentarais rusiškos mafijos darbą. Specialūs daliniai (gal OMON?) staigiai įsiverždavo į butus, nakties metu gatvėse ar Puškino aikštėje (narkomanų susirinkimo vieta), apsupdavo būrį vyrų ir moterų, ieškodami narkotikų pardavėjų, vogtų daiktų. Jau, sprendžiant iš buto išvaizdos, vokiečiai komentatorius padarė išvadą, kad tai tik „mažos žuvelės“, nes didelės ir toliau plaukioje gal net Kremiaus baseine.

Daug pavyzdžių tuo reikalu davė ir vokiečių spauda, nurodyma pvz. „Treu Mos“ restorano direktoriaus nužudymą, kur skaniausi Vakarų pasaulio patiekalai buvo parduodami tik už „kieta“ Vakarų valiuta. Vėl po kelių dienų savo bute buvo nušautas švedų tautybės prekybininkas, „joint venture“ direktorius; dar tą patią naktį viešbutyje rastas nudurtas „United Telecom“ atstovas; po kelių dienų automašinoje nušautas kasino vedėjas.

Atrodo, kad rusiška mafija savo svorį metė į užsieniečius. Vokiečiai bijo, kadangi jie yra investavę didelę pinigų sumą į tekstilės, avalynės pramonę („Salamander“), metalo, elektrotechnikos.

Ko siekia rusiška mafija? Jų pirmas tikslas tai „apsaugos“ pinigai, vėliau savo žmogaus įvedimas į sąskaitą, kiek vėliau perimant visą įmonę ir savo rankas.

Mafijos atstovai dienos metu aplanko įmonės direktorius, siūlydami jam tvirtą įmonės krautuvės apsaugą, tačiau kartu reikalaujanti 15% nuo gauto pelno. Vienas rusas papasakojo to-

kį įvykį: uždirbęs kiek pinigų Suomijoje, jis atidarė krautuvę. Jau tą patią dieną pasirodė vyrai, siūlydami krautuvės „apsaugą“. Rusas atsisakė mafijos paslaugos. „Gera, nenori, po pietų ateis kiti vyrai“ – pasakė vienas atstovas. Tiesa, vakare pasirodė trys vyrukai, reikalaujanti jau 25% nuo pelno. Turėdamas šeimą, jis buvo priverstas atsisakyti krautuvės, kadangi vyrai parodė ir lankstomą peiliuką...

„Reket“, „atreketierovat“ ir kiti žodžiai dar nerandami rusiškoje žodyne, tačiau juos kasdieninėje kalboje naudoja gyventojai, spauda. Tai „amerikoniška“ kalba, paimta iš padugnių gyvenimo. Užtenka sumokėti gražius pinigus, ir nepageidaujamas žmogus bus nužudytas net dienos metu šaligatvyje, mašinoje.

Maskvos Vidaus reikalų ministerija nurodo, kad Rusijoje veikia 3,300 organizuotos kriminalinės gaujos. „Užsakytais“ pareitais metais buvo nužudyti 1,500 asmenys, nors oficialiai įregistruoti tik 32.

Mafijos baimė atbaido rusus nuo laisvos prekybos. Viena rusė norėjo atidaryti kosmetikos saloną. Ją atkalbėjo draugės, sakydamos: jeigu nenori matyti peilį po savo kaklu, geriau atsisakyk nuo tos minties.

Kokių būdu ir kaip greitai įsigalėjo mafija Rusijoje? Vokiečių spauda nurodo praeitį, komunistinę sistemą, kadangi joje plačiai buvo žinomi papirkimai. Tad teisingai vokiečiai rašo: nėra ko stebėtis, jeigu šiandieną savarankus prekybininkas „maitina“ tarnautoją, policijos viršininką, ministrą, gaujos vadą.

Susitikimas 40-tojoje Europos Lietuviškų studijų savaitėje (iš kairės): p. Hermanienė ir Vokietijos, Sodoniene iš Floridos, I. Joerg ir Austrijos ir E. Barskėtienė iš Čikagos.

Nuotr. R. Kubiliūtės

TRUPUTIS KITO GYVENIMO

VIDMANTAS POVILIONIS

43

KATĖS IR PELĖS

Prie lagerio dienotvarkės pripranti. Lagerio administracija ir yra tam, kad pernelgų nepriprastum. Kas nors turi keistis kasdieną. Štai jau nebegalima laikyti dantų šepetuko spintelėje. Būtina palikti prausykloje. Lovos klojimo stilius taip pat reglamentuojamas ir, be abejo, keičiamas. Seniesiems kaliniams isakytą „stalino“ tipo kepurės pakeisti naujo tipo kepurėmis, kalinių vadinamomis pederastkomis. Viena diena paskelbiama, kad degintis galima tik nusirengus iki pusės. Ir tik lagerio gyvenamojo barako šiaurės vakarų pusėje. Ir tik – nuo penkių valandų vakaro. Šiaip taip surandame tą vietą. Ne tik po penkių vakaro ten nebūna saulės. Ten jos nebūna niekada. Vakar dar leido banderolėse gauti svogūnų. Šiandiena – ne. Bet leidžiamas, anksčiau draustas, česnakas.

Paskelbia rytinę mankštą. Norėdami išsaugoti darbo jėgą, ir, žinoma, greičiau numarinti senelius. Vado vaus Kirieliūs. Po rytinio skambučio per porą minučių privalome pasikloti lovą ir stovėti rikiuotėje. Pats Aleksandrovas ateina pažiūrėti, todėl vadovas labai stengiasi. Jam septyniadesimt metų, o kojas mėto virš galvos. Ir dar šypsoi. Po mankštos bėga į savo kabinetą gerti lašų nuo širdies. Aleksandrova keikia pakus-tiniais žodžiais. Priešais Kirielių stovi Jakubovskis, Pačiulija ir Co. Kalės turi rodyti pavyzdį: štai kaip

40-tosios Europos Lietuviškų studijų savaitės organizatorė Alina Griniene su Augsburgio, Vokietijos vyskupu Stimpfl po šv. Mišių, kurias vyskupas aukojo kartu su savaitės kapelionu kun. J. Juračiu.

Nuotr. R. Kubiliūtės

(Bus daugiau)

NAUJAS „LIETUVIS ŽURNALISTAS“

JONAS DAUGĖLA

Prieš kelias dienas buvau tikrai maloniai nudžiugintas. Gyvenant tolimoje Floridoje, ne dažnai pasitaiko, kad vienu ypu laiškanesys į laiškus dėžutę įmeta net keturis jau seniai leidžiamų lietuviškų žurnalų naujus numerius: „Naujoji Viltis“, „Tėvynės Sargas“ (net iš Lietuvos), „I Laisvę“ ir „Lietuvės Žurnalistas“. Iš visų šių naujų numerių „Lietuvės Žurnalistas“ savo originaliu viršeliu, išoriniu apipavidalinimu ir prabangiu popieriumi pirmiausia patraukia akį. Neteko nusivilti ir susipažinus su šio naujo numerio turiniu.

Žurnalą leidžia Lietuvos žurnalistų sąjunga. Paskutinių kelerių metų numerius redaguoja ir spaudai paruošia s-gos pirmininkė, žinoma lietuviškos spaudos bendradarbė, R. K. Vidžiūnienė (RKV). Tad kiekvienas žurnalo numeris yra neabejotinas žingsnis pirmyn tobulejimo takais.

Tik labai gaila, kad labai kuklus šio įdomaus žurnalo tiražas – vos 300. Tokio skaičiaus vargu ar užtenka, be pačių bendradarbių, dar aprūpinti ir tuos visų kraštų žurnalistus, bibliotekas ir archyvus. Vedamajame redaktore nusako šio žurnalo paskirtį: „Mūsų žurnalo paskirtis nėra patikti publikai, ji yra susijusi su savo tarpe, pasikeisti nuomomis ir įvykių raida“.

B. Raila gabia žurnalisto plunksna aptaria Lietuvoje išleistus kelis lietuviškos žurnalistikos bibliografinius leidi-

nus. Per visus juos yra atžymėti kelių šimtų žinomesnių praeities ir dabarties lietuvių žurnalistų pavardžių. Kiek plačiau jis apsisotia ties neseniai Lietuvoje išleista J. Butėno knyga „Lietuvos Žurnalistai“. Teisingai Raila piktinasi, kad Butėnas lietuvių patriotą, laisvės kovotoją A. Valiukėną irkiuoja į bulvarinės spaudos žurnalistų skyrių.

B. Railos straipsnį papildo A. Šešplaukis-Tyruolis. Jis prisimena Lietuvoje leisto LŽS-gos metraščius, kuriuose buvo vertinama tų metų lietuvių žurnalistų pasireiškimai ir jų įnašas į žurnalistinės kūrybos aruodus. Šešplaukis sako, „Kad šio metraščio tęsimui išvijoje yra „Lietuvės Žurnalistas“, sumanai redaguojamas uolios rašytojos ir žurnalistės R. K. Vidžiūnienės.“

A. Balašaitienė užkliudo žurnalistinės etikos klausimus. Ši kartą „Žurnalistinės etikos principus“ ji bando pagrįsti. Briuselyje aukso raidėmis išrašytu ir jai išduotu „International Press Card“ pažymėjimu. Ji išsiaiškino, „Tarpautinės žurnalistų Federacijos“ paskelbtus aštuonis narių elgesio principus. Jie saisto ne tik žurnalistą, bet ir kiekvieno mandagus bei gerai išaukštinto žmogaus kasdieninį elgesį.

Straipsnyje „Žurnalistinė tiesa ir etika“ K. Milkovaitis jau daug tiesiau ir giliau prieina prie šios problemos, užbaigia visai konkrečia išvada: „Daugumai rimtų žurnalistų etika yra

savaime (be jokių statutų J.D.) suprantamas dalykas ir eina koja kojon su tiesa“.

Lietuvių kalbos žalojimu susirūpino V. Šeštokas. A. Mironas žodyno forma nurodo, kaip vartoti spaudoje dažniau pasitaikančius žodžius. Tačiau mūsų istorinę kalbą daugiau išdaro Lietuvos kolegos, tad gal ir tie patarimai turėtų būti paskelbti Lietuvos spaudoje.

N. Kulpavičienė prisimena mūsų praeities moteris, kurios padarė didelį įnašą lietuvišką publicistiką senaisiais laikais ir regimai pakėlė jos lygį. Tačiau kažkodėl ji bando įrodinėti, kad ir šiandien mūsų kolegės neturi lygių teisių su vyrais. Galbūt tai tinka pračiai, bet šiandien mūsų moterų žurnalistės yra tiesiog užvaldžiusios mūsų spaudą. Tad Kulpavičienė veržiasi pro atviras duris.

Mūsų kasdieninės spaudos nuolatiniai žurnalistai-reporteriai: J. Janušaitis, J. Žygas, Br. Juodelis kelia rūpestį išvijos spaudos ateitimi. Žvelgia optimistiškai, bet taip pat aptaria kasdieninio žurnalistoreporterio sunkią duoną.

Ir šiame „LŽS“ numeryje redaktorė nepagailėjo puslapių bendrinio pobūdžio straipsniams, kurie su bendromis žurnalistikos problemomis nedaug siejasi. Tačiau išskirtinai įdomus ir tikrai žurnalistiškai paruoštas yra V. Volerto straipsnis „Lietuva ir kultūros artritinis amžius“. Jis gali būti laikomas pavyzdžiu, kaip rašyti šio pobūdžio straipsnius. Be abejo, jis yra diskusinis. Tą patį galėtume pasakyti ir apie J. P. Kedžio (iš Australijos) straipsnį „Tautinė vienybė demokratijoje“.

Redaktorė taip pat nepagailėjo ir daug šio vertingo žurnalo puslapių skirti kelionių aprašymams. H. Petkus prisipažįsta, kad „Išpūdziai apie keliones

Lietuvon yra labai populiari tema mūsų spaudoje“. Prie šios pastabos reikėtų pridėti, kad dažniausiai visi tie išpūdziai yra labai suasmeninti ir įdomūs tik tiems, kurie juos rašo.

K. Čerkešius sugebėjo savitai vaizdingai ir, sakyčiau, žurnalistu gabumu aprašyti savo kelionę „Ženeva. Praha, Viena“. Jo kelionės išpūdziai galėjo būti paskelbti kaip pavyzdys, kaip rašyti kelionės išpūdzius. Panašiai galima vertinti ir K. Barono „Lietuvą aplankius“.

G. Klimaitė jautriu žodžiu prisimena LŽS-gos garbės nari, lietuviškos žurnalistikos pradininką ir žymų politinį veikėją A. Klimą. Jis, vos tik atkūrus mūsų tautos valstybinę nepriklausomybę, drauge su Vaidantu ir kitais mūsų legendariškos spaudos veikėjais, padėjo tvirtus pamatus Lietuvos žurnalistų S-gai. Ant šių pamatų tvirtai stovi ir šiandieninė LŽS-ga tiek čia išvijoje, tiek ir Lietuvoje.

Šiame numeryje neužmiršta prisiminti ir mūsų žymiusius S-gos narius, kurie paskutiniu metu iškeliavo į dausus: kun. P. Garšva, A. Grinius, V. Balčūnas. Taip pat prisiminti ir mūsų žurnalistų mirčių sukaktys. Bendrame žurnalo turinyje spausdinta LŽS-gos veiklos kronika „Aplink mus“ ir šį kartą ypač gausus laišku skyrius.

JAUNUOLIAI IR POLICININKAS APIPLĖŠĖ TURISTUS

Lietuvos spaudoje daug rašoma apie asmenų ar imonių finansinį terorizavimą – apiplėšimą. Jį atlieka nusikaltamas grupuotės, jų nariai, vadinami mafiozais, kurie savo darbą dirba „mandagių“ būdu arba smurtu.

Š.m. liepos 26 d. į Lenkiją autobusu vyko turistų grupė. Į autobusą prie Lynelio ežero įlipo 6 jauni vaikinai ir pareikalavo iš kiekvieno keliautojo po 80 JAV dolerių. Vieni keleiviai prievartautojams mokėjo doleriais, kiti – pagal kursą – rusiškais rubliais. Kelyje pripuolamai sutikti policininkai, autobusui sustojus, plėšikus vietoje sulaukė. Pasirodė, kad jie buvo 18-21 metų amžiaus bedarbiai, vienas studentas ir 21 metų Evaldas Skrebutėnas, jau antrus metus dirbantis policininku Vilniaus miesto specializuotame kelių policijos batalione („Lietuvos rytas“ 1993.VII.28).

Prieš porą dienų Palangoje naktį buvo įvykdytas policijos grupių specialus žygis. Jo metu suimti keturi palangiškiai, įtariamai ilgą laiką terorizavę privačias kurorto imones. Sulaikytas ir klubo „Palangos verslas“, turinčio 10 imonių, prezidentas A. Paulikaitis, kaltinamas klubo sukūrimu nusi-kalstamai veiklai.

Seimo liepos 13 d. išleistas įstatymas leidžia policijos pareigūnams, turint pakankamą pagrindą, įtariamą asmenį, kaltinti reketavimu, tokį asmenį sulaikyti iki dviejų mėnesių ir atlikti reikalingas kratas.

Br. J.

MOKYKLA KURTIESIEMS

Panevėžyje įsteigta mokykla kurtiesiems. Rugšėjo 1-ąją Panevėžio kurtieji ir neprigirdintieji turės savo mokyklą. Pritarus miesto tarybai, mokykla įsikurs buvusiam lopšelyje-darželyje. Jis dar bus rekonstruojamas. Kurčiųjų klases veikė Panevėžyje nuo 19-72-ųjų metų, tačiau nuolatines vietas neturėjo. Rugšėjo 1-ąją naujojoje mokykloje veiks I, III, V klases.

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

10%–20%–30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio įs mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS, VEDIMAI – PATAISYMAI
Turis Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.

312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

Nevedęs amerikietis išvyksta į Lietuvą 1994 m. vasario mėn. Norėtų susirasti neįstokėjusią merginą (tarp 20-30 metų), vertėją ir bendrąkeleivę. Mokėtų algą. Siųskite dabartinę nuotrauką į laišką:

Jim Prancusk
Baltic Trade Inc.
P.O. Box 71
Union Mills, IN 46382

Lietuvė našė norėtų susirašinėti ir susitikti angliškai kalbantį lietuvių našį 65-70 metų amžiaus dėl draugystės, galintį persikelti gyventi į Uticą. Rašykite: **Wanda Sparnas, 1211 City St., Utica, N.Y. 13502.**

U.S. Savings Bonds Make Great Gifts.

A public service of this newspaper

REAL ESTATE

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RHMAS L. STANKUS

- Perkant ar Parduodant
- Greitas ir Sąžiningas Patarnavimas
- M.L.S. Kompiuteris ir FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas **valut**
- Perkame ir Parduodame Namus,
- Apartamentus ir Žemę.
- Pensininkams Nuolaida.

HOUSE REDUCED TO SELL
by owner, **Palos Hills** vic. 4 bdrm. ranch; 2 1/2 bath; bsmt with fam. room; large kitchen; many extras. **\$148,000**
Call: **708-599-2831**

Town House for sale. By owner, Oak Lawn, large, 3 Bdrm., 2 1/2 Ba., den, fin. bsmt., 2 1/2 c. att. gar. Monthly maintenance \$36.00.
708-423-1607

FOR RENT

Brighton Parke išnuomojamas 4 kamb. butas 2 aukšte vienam ar dviem suaugusiems asmenims.
Tel. 312-247-3838.

PAREMKIME LB ĮSTAIGĄ WASHINGTON

Didžiai gerb. Tautietai, Tautiete,

1989 metais, Lietuvos atgimimo judėjimui – SAJŪDŽIUI – traukiant okupanto uždegtas grandines, JAV LB Krašto valdyba įkūrė Visuomeninių reikalų įstaigą siekiant įtakingiau informuoti JAV politinio gyvenimo vadovus, visuomenines institucijas ir spaudą apie Lietuvos laisvės kovos įvykius bei nurodyti sovietines propagandas melą bei tiesos išskaiptymą.

Keli šimtai JAV Kongreso narių ir visa eile žinių komentatorių bei žurnalistų buvo įjungti į Lietuvos laisvinimo veiklos taktiką. LB įstaiga teikdama tikslią informaciją, sudarydama galimybes Sajūdžio atstovams asmeniškai Lietuvos laisvės siekius aiškinti JAV Kongrese ir kitur, informuodama išsiviję, sekmingai pasidarbavo griauinant prosovietines sienas Washington.

Washingtono LB įstaiga buvo išlaikyta Amerikos lietuvių dosniomis aukomis.

Lietuvai atstačius nepriklausomybę, LB įstaigos reikšmė ir atliekami darbai nesibaigė. Atėjo metas naujose sąlygose padėti Lietuvai nepriklausomybę ir demokratiją įtvirtinti. Nors pirmiausias rūpestis tebera Rusijos kariuomenės iš Lietuvos išvedimas, LB Washingtono įstaiga taip pat veikia ekonomines, mokslines ir humanitarines paramos išrūpinimo srityse.

LB įstaiga detaliais memorandumais informavo apie Rusijos kariuomenės judėjimus ir jos laikyseną. Kai šiais metais JAV Kongrese buvo sprendžiama ekonominė parama Rusijai, ji buvo sąlygota sovietinės kariuomenės atitraukimo iš Pabaltijo kraštų. Tai svarbus politinis laimėjimas tiek Lietuvai, tiek jos išsivijai.

Su JAV LB Krašto valdybos narių asmeniškai paskata, 1992 metų rudenį prez. G. Bushas rinkimų kampanijos metu suprojektavo Pabaltijo valstybės penkiasdešimt milijonų JAV dolerių (\$ 50,000,000) investicinį fondą („Baltic Enterprise Fund“). Prez. Bushui pralaimėjus rinkimus, projektas gal būtų buvęs užmirštas. Tačiau šį pavasarį JAV LB Washingtono įstaiga įvairiomis progrom liudijo prez. Clintono administracijos pareigūnams, kad įsteigimas Pabaltijo valstybės skirtas investicinio fondo yra Lietuvai labai reikalingas, ir kad jis turėtų būti kuo greičiau įgyvendintas.

JAV vyriausybė š.m. birželio mėnesio pabaigoje paskelbė šio Pabaltijo kraštams skirtą investicinio fondo steigimą.

Washingtono LB įstaiga dabar aktyviai padeda JAV LB Ekonominių reikalų tarybai artimiausį įsijungti į šio fondo kūrimo eigą. Užmegzti bendradarbiavimo ryšiai su prez. Clintono vyriausybės paskirtu fondo steigimo administratoriumi ir turėta visą eilę pasitarimų su kitiems kraštams (Vengrijai, Bulgarijai, Lenkijai) skirtų fondų vadovybėmis. JAV LB siekis ryšium su šiuo Pabaltijo kraštams skirtu fondu, kad šio \$50,000,000 JAV dolerių fondo direktoriais taptų Lietuvą pažįstantys, Lietuvos rūpestiams nesvetimi profesionalai. Per LB pastangas įjungdami stipriausias pajėgas padėsime Lietuvai, ir taip pat paryškinsime Amerikos lietuvių potencialą.

Washingtono LB įstaiga taip pat palaiko ryšius su JAV Valstybės departamentu. Šį pavasarį JAV Valstybės departamentas kontaktavo LB Washingtono įstaigą dėl pagalbos bei patarimų kaip suorganizuoti Amerikos ambasadoriaus Lietuvai kelionę į lietuvių telkinius Clevelande ir Chicagoje.

Dalyvaujant įvairiose Washingtono vykstančiose svarstybose, JAV LB įstaiga yra pastebėjusi, kad Rusijos valdžios pareigūnai vėl pradeda kalbėti apie jiems priklausančią „itakų sferą“ Pabaltijo kraštuose ir apie Pabaltijo kraštų „diskriminaciją“ prieš Rusijos karių ir jų šeimas. Tai paaiškina taiklių paaiškinimų „position papers“, kuriuos Washingtono LB įstaiga paruošia pagal JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos nurodymus.

Washingtono LB įstaiga artimai bendradarbiauja su Lietuvos ambasada ir amb. St. Lozoraičiu organizuojant pirmąją verslo konferenciją ir ruošiant labdaros srityje veikiančių organizacijų suvažiavimą Washington. Tačiau pabrėžtina, kad Lietuvos ambasada ir LB įstaiga turi skirtingas paskirtis ir veiklos galimybes.

Lietuvos ambasada atstovauja Lietuvos valdžiai. Lietuvos ambasada neturi teisės JAV kongresui kalbėti apie Amerikos lietuvių rūpestis, kritikuoti Lietuvos vyriausybės nutarimus ar pasmerti Lietuvos Seimo įstatymus, kurie prailenkia su žmogaus teisėmis. Tai atlikti gali tik lietuviškosios išsivijos suteiktu mandatu ir finansine parama išlaikoma visuomeninės paskirties įstaiga.

Washingtono LB įstaigos darbas yra platus, šiandien aktualus ir reikalingas. JAV LB įstaiga yra vienintelė Amerikos lietuvių atstovybė Washingtono (VLiko išlaikoma ELTA ir Religinės šalpos išlaikomas Lietuvių Informacijos Centras jau prieš metus užsidarė).

Nors dabarties reikalavimai rodo, kad turėtumėm šią pilną laiku profesionaliai dirbančią LB įstaigą plėsti, š.m. vasario 16-ios proga gautos aukos nepajėgia net kuklaus \$60,000 biudžeto padengti. Be mūsų visų pakartotinos paramos, JAV LB Krašto valdyba turės šios įstaigos veiklą siaurinti, o šį rudenį pačią įstaigą uždaryti. Washingtono LB įstaigos uždarymas būtų nepakeliamas nuostolis Lietuvai ir Amerikos lietuviams.

Todėl šiuo laišku kviečiame ir raginame savo auką užtikrinti Washingtono LB įstaigos išlaikymą, kad ji galėtų taikliai ir efektingai atstovauti Jūsų rūpesčius ir energingai bei efektingai dirbantis įgyvendinant Jūsų viltis.

Su pagarba

Vytautas Maciūnas

Vytautas Maciūnas
Krašto Valdybos
Pirmininkas

Algimantas S. Gečys

Algimantas S. Gečys
Visuomeninių Reikalų Tarybos
Pirmininkas

Antanas Dambriūnas

Antanas Dambriūnas
Ekonominių Reikalų Tarybos
Pirmininkas

WASHINGTONO LB ĮSTAIGOS IŠLAIKYMOUI SKIRIAMOS AUKOS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ LITHUANIAN-AMERICAN COMMUNITY, INC.
KRAŠTO VALDYBOS IZDAS TREASURY OF NATIONAL EXECUTIVE COMMITTEE

DONATIONS TO MAINTAIN AND SUPPORT THE LITHUANIAN-AMERICAN COMMUNITY OFFICE IN WASHINGTON, D.C.

Vardas – Name Adresas – Address Auka – Donation
Make Checks payable to: Lithuanian-American Community, Inc.
Mail to: Daina Krivickas, 2715 E. Alleghany Ave., Philadelphia, PA 19134-5914

LAIŠKAI

REIKIA VYSTYTI BENDRADARBIAVIMĄ

Idomu pastebėti, kad įvairios organizacijos jau užsisako stalus i „Draugo“ banketą. Visi gerai žino, kad lietuviška veikla taip pat užsibaigtų, jei dingtų „Draugas“, mūsų vienintelė kasdieninė susijungimo priemonė. Gal būtų galima tą bendradarbiavimą tarp „Draugo“ ir lietuviškų organizacijų toliau vystyti, jei organizacijos stengtųsi rasti „Draugui“ prenumeratų, užsidirbant tam tikrą prenumeratos nuosimtį savo organizacijai? Taip pat, pastebėjus pasikeitimus Tėvų Marijonų vadovybėje, ar gresia pavojus svetimauciams perleisti dar vieną lietuvišką instituciją? Iki šiol per „Draugą“ reklamavosi įvairūs fondai. Gal verta rimčiau pagalvoti apie žmonių jau diskutuojamą galimybę steigti fondą, kuris užtikrintų „Draugo“ išlaikymą?

Indrė Tījūnėlienė

LAIŠKAS Į LAIŠKĄ

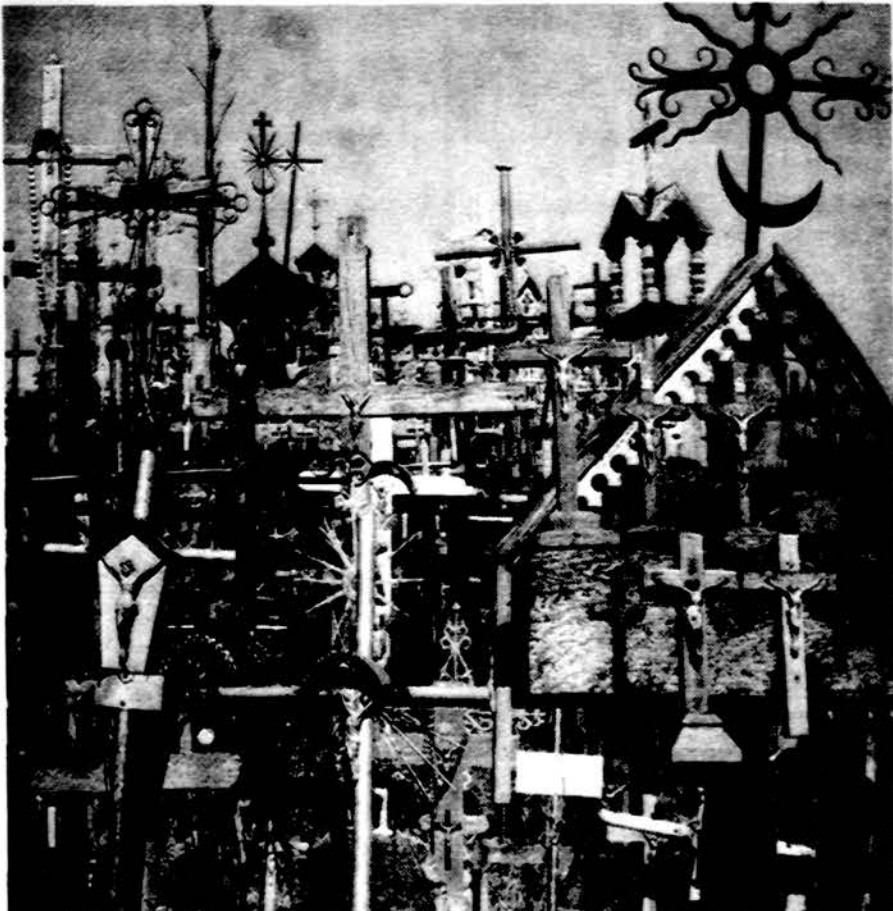
Už gražius žodžius, „Drauge“ tilpusius (1993.08.06) Kaziu Daugėlai dekočiau asmeniškai laišku, jei turėčiau jo adresą. Žadėčiau paliešti ir kempinėse smulkmenėles, ir K. Daugėlą, anglų stiliaus džentelmeną, tik daug malonesnį už tuos saltakraujus, ir Stasę Daugėlienę, visuotiniai mėgtą solistę, ypač duetuose su Prudencija Bickiene, ir labai labai daug idomių „prašmatnybių“. Tačiau — ar leis amžius?

K. Daugėla, inžinierius, gimnazijos mokytojas, didelis fotografijos menininkas, kurio darbų paroda jau suskubo visą Lietuvą apkeliauti, atsitiuntė ir „diplomatiską“ nuotraukėlę. Noriu nemeluodamas tarti, kad nuotraukos darna yra mano budusi, mano esama, mano visada būsianti gera žmona. Šioje diplomatijoje buvau sėkmingas.

Vytautas Volertas, Delran, NJ

ANT KRYŽIŲ KALNO

1987 m. sesers dukra Inga nuvežė mane į Kryžių kalną. Vaikštom, skaitom tuos užrašus ant kryžių, o mus vis seka du jaunuoliai: mėlynom akim, šviesiais plaukais ir labai aukšti. Pagaliau išdriso ir užkalbino mus rusiškai. Prašė papasakoti to kalno istoriją. Ir mano palydovė dėjo: Šitas kalnas — tai vienintelis visam Pabaltijai! O tie jaunuoliai šypsos, krato galvas, sako — net, (ne, ne). Ir pasidarė linksmas ginčas „uokas. Tada vienas iš jų prabilo: „Tas kalnas, tai vienintelis visam pasaulyje. Mes sibirioikai, apie tą kalną seniai žinojom. Dabar, gavę atostogų, nutarėm patys aplankyti šią vietą“.

Kryžių kalno detalė

Vaikščiojom ir pasakojom to kalno istoriją. Vėliau paprašė, kad paskaitytų, kas ant tų kryžių parašyta. Perskaitė užrašą: „Motina meldžias į Mariją, kad jos duktė grįžtų į doros kelią“. Jie buvo sujaudinti ir net ašaras braukė.

Dėkoju už tą Kryžių kalno nuotrauką „Draugo“ kalendoriui!

Zita Visockienė
Chicago, IL

MAŽA PATAISA

„Drauge“ (šių metų Nr. 136) Kertinėje parašėte Bronius Juodelis rašo „Rainių miškelio koplyčia“. Straipsnio autorius rašo ir apie Kryžių kalną, esantį netoli Šiaulių, kurį matys ir Lietuvą šiais metais lankantis popiežius Jonas Paulius II.

Toliau kalba apie Kryžių kalną ir sako, kad legenda šį kalnelį vadina Panų kalnu ir aiškina apie legendą, kuri yra vietinių žmonių pasakojama apie šį kalną.

Cia suplakama dvi skirtingos vietovės į vieną.

1) Kryžių kalnas yra prie Meškuičių, netoli Šiaulių. Šį kalną aplankys ir melsis popiežius Jonas Paulius II.

2) Panų kalnas yra Žemaičių Kalvarijos parapijos ribose, miške prie kelio iš Žemaičių Kalvarijos į Telsius. Panų kalnas dar vadinamas Alkakalniu. 1982 m. balandžio mėn. 2-3 naktį šį kalną nusiaubė vandaliai.

Valerijonas Vitkus,
Rochester, N.Y.

REIKIA PATIKSLINTI

Dr. A. Rama, „Draugas“ nr. 124; „Drabininkas“, nr. 27, o taip pat „Teviškos žiburiai“ ir net „Lietuvos aidas“ vienuodu tekstu paskelbė laišką: „Kodėl dr. Bobelis karaliavo“?

Ne Tautos fondo reikalas aiškinti apie dr. K. Bobelį, tik turui atsakyti dėl Tautos fondo.

1. Dr. K. Bobelis niekada nebuvo Tautos fondo garbės pirmininkas, kaip rašo dr. A. Razma, net nei garbės narys. Vienintelis garbės pirmininkas buvo a.a. prel. J. Balkūnas.

2. Tautos fondo statusas, priimtas dar 1973 m., leido Vlikui turėti Tautos fondo metiniuose susirinkimuose 45% balsų svorį, sudarant vadovybę. VLIKo pirmininkai dr. Kest. Valiūnas ir po jo dr. K. Bobelis ta teise naudojosi, pasitarę su nominacijų komisija ir nebuvo jokių nesklaidumų. Tik paskutiniaisiais metais ta teise naudotasi, nesiskaitant su kitų pasiūlymais.

Vlikui darbą baigus, pagal paskutinio Vliko Seimo nutarimą, „kad Tautos fondas tęstų savo veiklą, kaip inkorporuota tik jos narių demokratiškai tvarkoma, organizacija“. Taigi, 1973 m. Tautos fondo metinis narių susirinkimas buvo jau be 45% Vliko įgaliojimų, o dėl to, pagal narių apsisprendimą ir gautus įgaliojimus, buvo pakeis-

tas TF Tarybos sąstatas, kuris sudarė TF valdybą tą pačią, tik su 1 asmens pakeitimu.

3. Pranešame, kad Tautos fondo piniginius dokumentus tikrina metinio susirinkimo išrinkta revizijos komisija, be to, CPA (Certif. Public Accountant, —JG) atstovas, kuris taip pat pasirašo ir ant kasmet siunčiamų IRS ataskaitų dokumentų. To reikalauja NY valstybės įstatymai, kurių privalo laikytis visos ne pelno siekiančios inc. organizacijos.

4. Dr. A. R. rašo: „Nuširdus prašymas Tautos fondo vadovybei: naudokite teisingą anglišką vertimą, būtent National Foundation, Inc. — vietoj Lithuanian National Foundation, Inc.“. Ko vertas šis patarimas? Jei dr. A. R. pasiūlytų „Cumulative List of Organizations described in section 170 (C) of the Internal Revenue code, — atspaudus pasiūlytą „Draugui“, —JG, tai ten rastų ne tik Lithuanian National Foundation, Inc., bet ir dar kitas 44 korporacijas, kurių pradžia „Lithuanian...“ pvz. Lithuanian Alliance of America

National Foundation, Lithuanian Culture Fund, Inc., ir t.t. Čia yra ir Lietuvos katalikų Pope Leo XIII Literary Funds, Inc. ir jei pasiūlytume į atitinkamas registracijos knygas, tai vėl rastume per 20 „Lithuanian Foundations“. Kodėl dr. A. R. neužkliūva kiti panašiais vardais apie 60 fondų, prasidedančių Lithuanian... o tik Lithuanian National Foundation? Tautos fondą inkorporuojant, reikėjo išskirti iš panašių: juk jei yra Lithuanian Foundation, tai rašėme, kad National, o betgi reikėjo pridėti, kad jis Lithuanian National Foundation?

5. Tautos fondas — Lithuanian National Foundation tyliai dirba, nekludydama ne tik Lietuvių fondui, bet ir kitiems apie 60 lietuvių inc. fondams. Gal dėl to TF-o pajamos nuo 1986 metų lenkė kitų fondų pajamas. Visiems fondams linkime geriausios sėkmės, nes manome, kad finansus telkiantieji lietuvių iv. fondai vienodai siekia gerovės Lietuvai ir lietuviams.

Juozas Giedraitis
Tautos fondo tarybos
pirmininkas
Brooklyn, NY

KODĖL LIETUVA NEKREIPIA DEMESIO Į MŪSŲ PATARIMUS

Š. m. liepos 9 d. Linas Sidrys savo straipsnyje „Drauge“, pavadintame „Ar Lietuvai tikrai nereikia išeivijos?“, pasakė daug kartos teisybės.

Mes jau anksčiau esame patyrę, kad Lietuvos pareigūnai išeivijos patarimų nemėgsta. Linas Sidrys tą patvirtina savo straipsnyje, kad ir Lietuvos medicina tą patį daro.

Mes, kaip tie gerieji samariečiai, atsivežame iš Lietuvos į Ameriką nelaimingus sergančius vaikus. Aukojame tūkstančius dolerių. Juos čia operuoja ir pagydo geriausieji ligoninių daktarai — specialistai. Mums padėkojo jų tėvai, ir jie laimingi grįžta namo.

O kur gi yra Lietuvos Sveikatos ministerija? Ar teko kam nors skaityti Lietuvos spaudoje, kad kas nors iš Lietuvos Sveikatos ministerijos pareigūnų parašytų į Lietuvos spaudą apie išeivijos lietuvių gerus darbus, kurie sudaro sąlygas Lietuvos vaikams gydytis užsienyje?

Liudėsis pasiliko: vyras Juozas, duktė Margarita ir viešinti brolienė Onutė Narbutienė.

Lietuvai liko a.a. brolio Petro, irgi mirusio rugpjūčio 19 d. prieš ketverius metus, sesers Bronės ir brolio vet. gyd. Jono šeimos ir daug artimųjų giminių bei draugų.

Iki pasimatymo, brangioji Onutė! Iki pasimatymo!

Liudėsis pasiliko: vyras Juozas, duktė Margarita ir viešinti brolienė Onutė Narbutienė.

Liudėsis pasiliko: vyras Juozas, duktė Margarita ir viešinti brolienė Onutė Narbutienė.

Liudėsis pasiliko: vyras Juozas, duktė Margarita ir viešinti brolienė Onutė Narbutienė.

Liudėsis pasiliko: vyras Juozas, duktė Margarita ir viešinti brolienė Onutė Narbutienė.

Liudėsis pasiliko: vyras Juozas, duktė Margarita ir viešinti brolienė Onutė Narbutienė.

Liudėsis pasiliko: vyras Juozas, duktė Margarita ir viešinti brolienė Onutė Narbutienė.

Liudėsis pasiliko: vyras Juozas, duktė Margarita ir viešinti brolienė Onutė Narbutienė.

Liudėsis pasiliko: vyras Juozas, duktė Margarita ir viešinti brolienė Onutė Narbutienė.

Liudėsis pasiliko: vyras Juozas, duktė Margarita ir viešinti brolienė Onutė Narbutienė.

Liudėsis pasiliko: vyras Juozas, duktė Margarita ir viešinti brolienė Onutė Narbutienė.

Liudėsis pasiliko: vyras Juozas, duktė Margarita ir viešinti brolienė Onutė Narbutienė.

Liudėsis pasiliko: vyras Juozas, duktė Margarita ir viešinti brolienė Onutė Narbutienė.

Liudėsis pasiliko: vyras Juozas, duktė Margarita ir viešinti brolienė Onutė Narbutienė.

Liudėsis pasiliko: vyras Juozas, duktė Margarita ir viešinti brolienė Onutė Narbutienė.

Liudėsis pasiliko: vyras Juozas, duktė Margarita ir viešinti brolienė Onutė Narbutienė.

Tvirtinimas, kad „Jūs duokite mums pinigų ir tylėkite“, tebegalioja ir toliau.

Vytautas Šeštokas,
Los Angeles, CA

KODĖL VISUOMENĖ NEINFORMUOJAMA?

Los Angeles lietuvių visuomenėje sklinda atkaklūs gandai, kad į tradicines Lietuvių dienas kviečiama partinė vyriausybė delegacija ir asmeniškai A. Brazauskas. Visuomenė apie minėtą užkvieta neinformuojama, nors pats renginys yra visuomeninis. Jeigu tai būtų tik partijos vidaus reikalas, tai visuomenės nekiltų klausimų.

Kas galėtų nurodyti šio užkvieta projekto architektą? Tokio projekto realizavimui atsirastų ir finansinių rūpesčių. Visuomeniniai reikalai neturėtų būti slepiami nuo nepartinių.

Bronius Maknickas
Camarillo, CA
Vladas Šakalys
Van Nuys, CA

LITO PAGRINDAS

Skaitydamas Lietuvoje leidžiamą laikraštį „Voru“ (nr. 25-26, 1993.VII.1-15), jos skyriuje „Viltis“ radau pasikalbėjimą su Seimo nariu, tautininku Leonu Milčiumi. Tame pasikalbėjime yra ir idomus pareiškimas dėl lito pagrindo, ko kitur neteko pastebėti. Leonas Milčius sako: „Šiandien džiaugiamasi, kad ir dabartinis litas padengtas auksu, Lietuvos auksu (mano pabrūkta — T.B.). Tik nutilima, kad jis buvo sutaupyta ir apdairiai padėtas esant tautininkų vyriausybei, tautininkų prezidentui. Būtų labai apmaudu, kad dabartinė vyriausybė, jei ir toliau vykdytų inflacinę politiką, ji prarastų, o litą paverstų, kaip ir taloną, mažai kuo vertu popierėliu. O abejoti yra pagrindo. Kas nesugebėjo per daug metų žmonėms, ne vien sau, sutaupyti — tas vargu ar ir sutaupytą mokės išsaugoti“.

Teodoras Blinstrubas,
Chicago, IL

Pranešame giminėms, prieteliams ir pažįstamiems, kad š. m. rugpjūčio 19 d. Viešpaties Mirties Angelas išvedė iš šios Ašarų Pakalnės kancijų ir palydėjo į Amžinybę pas Aukščiausiąjį mūsų mylimą Žmoną ir Mamytę

A.†A.

Onutė Narbutaitė-Petrikiene

Gimė lietuvių šeimoje St. Petersburg, Rusijoje. Dabar džiaugėsi besibaigiančio gyvenimo auksinėmis dienomis kartu su savo vyru dr. Juozu ir dukrele Margarita St. Petersburg, Floridoje. Ilga ir varginanti liga sudrumstė šio ramaus gyvenimo sauleleidžiusi nuotaiką. Š. m. gruodžio mėnesį būtų šventusi 57 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

Narbutų šeima, grįžusi iš Rusijos 1918 m. apsigyveno Rokiškyje. Onutė ten baigė Tumo Vaižganto gimnaziją. Buvo veikli gimnazijos skautų ir ateitininkų organizacijose, užimdama vadovaujančias pozicijas. Būdamas labai švelnus būdo, pasirinko gailėtingosios sesers profesiją ir džiaugėsi, kad galėjo daug padėti savo vyrui gydytojo darbe.

Amerikoje aktyviai dalyvavo bažnytinėse, visuomeninėse bei labdaros organizacijose. Ji buvo visų gerbiama ir mylima dėl savo atvirumo, sąžiningumo ir tolerancijos. „Viešpats davė — Viešpats pasiėmė — tebūnie šlovinamas Viešpaties vardas!“

Kūnas pašarvotas Beach Memorial Chapel, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Florida. Rožančius buvo kalbamas rugpjūčio 22 d., sekmadienį, 7 val. vakaro, o rugpjūčio 23 d., pirmadienį, buvo šv. Mišios už jos sielą Švento Jėzaus Vardo bažnyčioje 11:30 val. ryto. Po pamaldų kūnas buvo nulydėtas paskutinėje kelionėje į Memorial Park kapinių mauzoliejų Amžinam Poilsui.

Lietuvai liko a.a. brolio Petro, irgi mirusio rugpjūčio 19 d. prieš ketverius metus, sesers Bronės ir brolio vet. gyd. Jono šeimos ir daug artimųjų giminių bei draugų.

Iki pasimatymo, brangioji Onutė! Iki pasimatymo!

Liudėsis pasiliko: vyras Juozas, duktė Margarita ir viešinti brolienė Onutė Narbutienė.

A.†A.

Maria Burbienė Kvietinskienė

Giraitytė

Gyveno Chicagoje Marquette Parko ir Bridgeporto apylinkėse, vėliau Maryland valstijoje.

Mirė 1993 m. rugpjūčio 21 d. Pensilvanijoje, sulaukusi 92 metų.

Gimė Lietuvoje, Vilkaviškio apskrityje, Panėkėjų km. Šumskių parapijoje. Amerikoje išgyveno 27 m.

Nuliūdė liko: mirusios sesers Magdalenos Grišienės sūnus dr. Richard Grisius, žmona Sylvia ir šeima, gyv. Potomac, MD; mirusios sesers Kazlauskienės sūnus Jonas Kazlauskas su šeima, gyv. Kokoma, IN, duktė Alfena Norville, gyv. Arizonoje; giminaičiai Bruno ir Lucille Shotas ir Juozas Stankevičius su šeimomis; Lietuvoje sesers dukra Marija Čizienė ir brolio dukra Janina Čiurienė su šeimomis bei kiti giminės ir draugai Lietuvoje ir Amerikoje.

Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, rugpjūčio 26 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėta į Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos 9:30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionės sielą. Po Mišių velionė bus nulydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdė sūnus su šeima ir kiti giminės.

Laidotuvų direkt. S. C. Lack ir Sūnūs. Tel. 708-974-4410.

DRAUGAS, antradienis, 1993 m. rugpjūčio mėn. 24 d.

5

A.†A.

Elzbieta Galminienė Anužienė

Radvilavičiūtė

Gyveno Cicero, IL. Mirė 1993 m. rugpjūčio 21 d., 1:40 val. ryto, sulaukusi 92 metų.

Gimė Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 45 m.

Nuliūdė liko: dukterys — Vanda Kaunienė, žentas dr. Ferdinandas ir Zita Gražienė; anūkai: Cornelia Johnson, Virginia Searles, Rimas Kaunas su žmona Gražina, Regina Aldhurst su vyru Trevor, Ramona Duff su vyru Glenn, Aldis Kaunas su žmona Sharyn ir Sylvia Gražis; taip pat dvylika proanūkių ir penki pro-proanūkai. Daug giminių Amerikoje ir Lietuvoje.

Velionė buvo žmona a.a. Antano Galmino ir a.a. Petro Anužio bei motina a.a. Liudos Jilek.

Priklausė Lietuvių Bendruomenei, BALF'ui, Brighton Parko moterų, Zarasiškių klubams, Lietuvos Dukterims ir buvo Šv. Kazimiero Seserų remėja.

Velionė pašarvota pirmadienį, rugpjūčio 23 d. nuo 2 iki 9 v.v. Petkus-Butkus laidojimo namuose, 1446 S. 50 Ave., Cicero, IL.

Laidotuvės įvyks antradienį, rugpjūčio 24 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėta į Šv. Antano parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos 9:30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionės sielą. Po Mišių velionė bus nulydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdė dukterys, anūkai, proanūkai ir pro-proanūkai.

Laidotuvų direkt. Donald A. Petkus/Donald M. Petkus. Tel. 708-652-1003 arba 1-800-994-7600

A.†A.

VLADAS SKRIPKUS

Gyveno Lockport, IL. Mirė 1993 m. rugpjūčio 21 d., 1:20 val. ryto, sulaukęs 77 metų.

Gimė Lietuvoje, Šiaulių apskrityje, Žagarės valsč., Stungių kaime. Amerikoje išgyveno 44 m.

Nuliūdė liko: brolis Kazimieras, sesuo Sofija Pumputienė su vyru Feliks, jų vaikai: Virginijus, Klaudijus su žmona dr. Birute ir jų vaikai; taip pat sesers duktė Eugenija Sychro su vyru dr. Jaroslavas ir jų dukte.

Priklausė Jūrų šauliams ir buvo Pasaulio Lietuvių centro remėjas.

Velionis pašarvotas pirmadienį, rugpjūčio 23 d. nuo 3 iki 9 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks antradienį, rugpjūčio 24 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėtas į Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamos 9:30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių velionis bus nulydėtas į Tautines lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdė brolis, sesuo, dukterėčia ir sūnėnai.

Laidotuvų direkt. Donald A. Petkus/Donald M. Petkus tel. 312-476-2345 arba 1-800-994-7600

A.†A.

MARIJAI SIDERAVIČIENEI

Union Pier Lietuvių Draugijos narei mirus, jos vyrui, Draugijos Garbės nariui, PRANUI SIDERAVIČIUI, dukrai ROMAI, žentui JAMES, sūnui ANTANUI, giminėms ir artimiesiems liudint, reiškiamo gilią užuojautą.

Union Pier Lietuvių Draugijos
Valdyba ir nariai

A.†A.

ONUTEI PETRIKIENEI

baigus šią žemišką kelionę, giliausią užuojautą reiškiamo vyrui dr. JUOZUI PETRIKUI, dukrai MARGARITAI, brolienei ONUTEI ir visiems artimiesiems.

Bronė ir Albertas Kremeriai
Roma ir Viktoras Maščiai
Dana ir Jurgis Švedai
Martytė Miklienė

Amžinybėn iškeliavus

A.†A.

TERESEI REISGIENEI

jos sesutę KLEOFĄ ir BRONIŲ GAIŽAUSKUS nuoširdžiai užjaučiame.

E. K. Kiaunės
D. V. Mažeikai
A. J. Šulaitiai
K. Zostautienė
V. E. Geruliai

INTERNATIONAL TRAVEL CONSULTANTS

Organizuojame grupines ir individualias keliones į Lietuvą ir visus kitus pasaulio kraštus žemiausiomis kainomis.

CARGO — siunčiame oro linija

„ŽAIBAS“ — virš 10 skirtingų paketų pasirinkimas su garantuotu pristatymu į namus Lietuvoje per 10 darbo dienų.

9523 South 79th Avenue
Hickory Hills, Illinois 60457
Tel. 708-430-7272

223 Kalvarijų gatvė
Vilnius, Lietuva
Telefonai: 77-76-67 ir 77-63-62

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Birutė Jasaitienė, LB Socialinių reikalų tarybos pirmininkė, Japonijos mokslininkė, antropologė dr. Sachiko Hatana-kai lankantis Čikagoje, painformavo ją apie lietuvių išeivių pasitaikimą iš tėvynės Antrojo pasaulinio karo metu ir supažindino su Socialinių reikalų tarybos veikla bei Seklyčia.

Los Angeles dramos sambūris spalio 9, 10 d. Jaunimo centre atliks Kazio Sajos „Barakūdus“. Šeštadienį spektaklis prasidės 7 v.v., sekmadienį – 3 v.p.p. Margutėje priimami telefoniniai bilietų užsakymai, tel. 312-476-2242.

JAV LB-es East Chicago apylinkės valdybos rengiama gegužinė įvyks rugsėjo 6 d. (Darbo diena), 1 v.p.p. Antano ir Birutės Vilūčių sodyboje, 1143 Southview Dr., Schererville, Indiana. Pelnas skiriamas Lietuvos našlaičiams paremti. Maloniai kviečiame visus dalyvauti.

Čikagos Anti-Cruelty Society (Gyviųjų globos draugija) yra didžiausia visoje Illinois valstijoje. Pagrindinė jos įstaiga yra 510 N. LaSalle. Ten galima gauti visokių naminių gyvulių už labai žemą kainą (galima atiduoti ir „nenorimus“). Informacijos teikiamos tel. 312-644-8338.

Inž. Almis Kuolas atvyksta iš Los Angeles dalyvauti svarstybose „Išeivijos ateitininkų dabartinė misija“ išeivijos ateitininkų konferencijoje. Svarstybos įvyks šeštadienį, rugsėjo 4 dieną, 11 v.r. Lietuvių centre Lemonte.

Matematikos mokslų daktaras, Vilniaus universiteto profesorius Bronius Grigelionis dalyvauja VIII Mokslo ir kūrybos simpoziume ir skaitys paskaitą „Markovo adityvūs procesai rizikos teorijoje“. Tai tarptautinio masto mokslininkas, tikrasis Lietuvos Mokslo akademijos, Lietuvių Katalikų Mokslo akademijos ir daugelių kitų mokslinių organizacijų narys. VIII Mokslo ir kūrybos simpoziumo paskaitos vyks Padėkos dienos savaitgalį, lapkričio 24-28 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte.

„Saulutė“ dėkoja Algimantui Keziui už siuntą padėti Lietuvos našlaičiams.

x Pasaulio lietuvių centro gegužinė Lemonte rengiama rugpjūčio 29 d., sekmadienį, tuoj po šv. Mišių, centro sodyboje. Lyjant, gegužinė vyks didžiojoje salėje. Visi kviečiami atsilankyti, nes gegužinės pajamos labai reikalingos centro stogui. (sk.)

x A. A. Felikso Jarašiaus atminimui, Janina Jarašienė paaugko \$50 Lietuvos našlaičiams. „Saulutė“, Lietuvos našlaičių globos būrelis, dėkoja ir reiškia nuoširdžią užuojautą. (sk.)

x MĖLYNĖS (mūsų pačių augintos): parvežame į Čikagą – 90 centų svaras; patiemis prisiskinti Michigane – 65 centai sv. Informacijos teikiamos tel. (312) 776-2036 savaitės dienomis. (sk.)

Lietuvių fondas rugsėjo ir spalio mėn. skelbia naujų narių ir piniginių vauč. Paaugkoje 100 dol., gaus vieną svečio bilietą į vėjus užbaigtųjų banketą, kuris įvyks lapkričio 6 d. Martinių pokylių salėje. Aukos siųsti ir bilietus į banketą išgityti adresu – Lithuanian Foundation, Inc. 3001 W. 59th St., Chicago, IL 60629.

Jau baigiasi vasara ir prasideda rudens darbai. Dainavos ansamblis kviečia visus dainos mylėtojus ir puoselėtojus į naują darbo sezoną. Choro repetecijos prasidės antradienį, rugsėjo 7 d., 7:30 val. vak., Jaunimo centro 203 kambaryje. Laukiame visų.

„Gyvybinio reikalo“ pokylis, įvykstantis rugsėjo 11 d., 6:30 v.v., Lietuvių centre, Lemont, IL, turi gyvybinį tikslą. Pokylio pelnas eis apmokėti suaukotų vaistų ir medicinos reikmenų persiuntimui į Lietuvą, t.y. transportaciją sunkvežimiais iki New Yorko ir Amerikos laivais iki Rygos. Iš ten lietuviai parsiveža į Vilnių ir išdalina ligoninėms.

Ateitininkų veikla išeivijoje šiandien ir rytoj. Tai yra svarstybų tema išeivijos ateitininkų konferencijoje. Svarstybos įvyks šeštadienį, rugsėjo 4 d., 3:15 v.p.p. Lietuvių centre Lemonte.

JAV LB Švietimo tarybos organizuota 27-oji Mokytojų studijų savaitė sėkmingai užsibaigė Dainavoje rugp. 22 d. Savaitėje dalyvavo per 100 asmenų iš įvairių JAV valstijų ir keli iš Kanados. Dalyvavo mokyklų vedėjai, mokytojai, švietimo darbuotojai ir rėmėjai, lietuviškai besimokantys, stovyklos darbuotojai ir jauni mokinukai. Savaitės programoje: paskaitos, apvalaus stalo diskusijos, darbo būreliai, šokiai, dainos, vakarinės programos. Švietimo tarybos nariai buvo maloniai nustebinti mokyklų tėvų komitetų parama savo mokytojams, nes jų dėka buvo nemažai pirmą kartą savaitėje dalyvaujančių mokytojų. Kaip visados, savaitėje buvo galima pasigrožėti Dainavos gamta, bet svarbiau – pasigilinti žinias ir susipažinti su savo kolegomis, pasidalinti išpuščiais ir išgyvenimais, patirtais įvairiose liuanistinėse mokyklose. Rengėjai ir dalyviai jau pradėjo rinkti idėjas ir temas 1994 m. savaitėi.

x PAGALBA LIETUVOS ŽEMDIRBIUI. Pristatom 6 rūšių traktoriaus nuo 2 cil. už \$1,350 iki 6 cil. už \$6,200. Pasirinkimas įvairių padargų traktoriaus. Turim kultivatorių (sit down) su visais padargais \$650 US. Lietuvos rinkos kainos dažnai keičiasi, todėl nepatartina delsti. Siuntiam dolerius į Lietuvą ir pristatom dolerius į rankas. 4% už persiuntimą + pristatymas. Siunčiant virš \$2,100 - 3% + pristatymas. Rašyti ar skambinti: KAIRYS BALTIC EXPEDITING Vytui ar Genei Kaiiams, 517 Fruitland Rd., Stoney Creek, Ontario. Tel. (416) 643-3334, Fax: (416) 643-8980. (sk.)

„Žiburelio“ mokslo metų užbaigimo metų programa atlieka (iš kairės): Kristina Burokaitė, Tomas Quinn, Daiva Ragaitė, Adomas Daugirdas, Regina Čyvaite, Paulius Ambutas, Kristina Quinn, auklėtoja Violeta Karalienė ir Lina Juodvalytė.

NAUJI SKAITYTOJAI

Marius Gražulis, Manchester, MI.

A. ir G. Schuksta, Glendale, CA.

D. Balta, Hyannis, MA.

Aldona. Veselkienė, Lietuvių Tautodailės Institutas, Gananoque, Ont., Canada.

Stasė Balsevičiūtė, Ponte Vedra Beach, FL.

Maria Augutis, Rockford, IL.

Sofija Martin, Des Plaines, IL.

Karolis Lemberas, Pottstown, PA.

Olga Liliškis, St. Augustine, FL.

Rev. Vytautas Volertas, Mississauga, Ont., Canada.

Robertas Atkočaitis, Chicago, IL.

Su džiaugsmu priimame naujuosius skaitytojus į „Draugą“ draugų tarpą ir tikimės, kad jie savo laikraščiu bus patenkinti, o mūsų draugystė tęsis daug metų. Kaip būtų puiku, kad daugiau lietuvių pasektų jų pavyzdžiu.

Nekaltai Pradėtosios Marijos ses. Klementina, dirbusi Pal. Jurgio Matulaučio misijoje, vasaros metu buvo išvykusi į Torontą. Ten ji mirė rugpjūčio 2 d. Palaidota Putnam, CT seselių kapinėse.

Lietuviai noriai padeda silpnaregiams Lietuvos žmonėms, atsiųsdami stambesnes ir mažesnes aukas. Stambesniųjų aukotojų tarpe yra Nemyra Šumskienė, dr. Birutė Kasakaitienė, Zenonas ir Margarita Butėnai, Janina ir Mečys Mikutaičiai, Bronė Čizikaitė, Universal Federal Savings bankas, Gražina Micevičiūtė, N. Paulauskaitė, Brighton Parko Lietuvių namų savininkų draugija. Vauč koordinuoja Kunigaikštienės Gražinos būrelis vyresniosios skautės, kurios yra tikrai nuoširdžiai dėkingos visiems aukotojams.

x Parduodame bilietus kelionėms į Lietuvą ir į visus pasaulio kraštus geriausiomis kainomis. Skambinti: T. Lesnauškienei, Travel Centre, Ltd., tel. 708-526-0773. (sk.)

x Kaip ir kiekvieno mėnesio paskutinį sekmadienį, rugpjūčio 29 d. nuo 9 v.r. Baltia Express priiminės siuntinius Lietuvių centre, Lemont, IL. Teiraukitės nemokamai: tel. 1-800-SPARNAI arba 1-800-772-7624. (sk.)

x Gera naujiena Los Angeles ir apylinkių lietuviams! Baltia Express atstovas kasdien priiminės jūsų siuntinius Lietuvių Tautiniuose namuose. Teiraukitės tel. 213-661-6028 arba pristatykite siuntinius adresu 3354 Glendale Blvd., Los Angeles, CA 90039. (sk.)

LKDS ČIKAGOS SKYRIAUS IŠVYKA

Jau kelti metai, kaip Lietuvių Krikščionių demokratų Čikagos skyrius rengia išvyką į gamtą. Šiais metais išvyka įvyko rugpjūčio 8 d., sekmadienį, Lidijos ir Vlado Šoliūnų sodyboje, Willow Springs, IL. Tuojau po lietuviškų pamaldų Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje, 12 val. išvažiavo autobusas su jau ne taip gausiu dalyvių skaičiumi. Atvažiavusius šeimininkai maloniai sutiko ir kvietė užimti vietas prie baltai apdengtų stalų, pastatytų medžių pavėsyje. Neilgai reikėjo laukti. Tuoj visi stalai buvo „uokupuoti“ išvykos dalyvių.

Nespejus ne apsidairyti, pasiūlyti gražia aplinka, šeiminiškai visus pakvietė pietums. Stipriai pasisotinę šviežių lietuviškų maistu, nūraminė troškuli, laukėme ko nors naujo. Skyriaus pirmininkas Vladas Šoliūnas, pasveikinęs narius ir svečius, padėkojęs už atsilankymą, pakvietė skyriaus išrinktą dr. Petrą Jokubką tarti žodį. Jis kalbėjo: „Mūsų broliai Lietuvoje savo auka ir ryžtu išsilaisvino iš žiaurios okupacijos. Tačiau dar ilgas kelias į laisvę, paremtos asmens iniciatyva, atsakomybe ir teise, įgyvendinimą. Lietuva pasirinko demokratiją, kuri tėra vienintelis kelias į asmens laisvę ir žmogaus teisių apsaugojimą. Lietuvoje turime daug idealistų, kurie renkasi priemones šiam tikslui siekti. Tai įvykdoma per spaudą, radiją, televiziją ir t.t. Tačiau šių priemonių žymi kontrolė dar tebėra buvusios sovietinės sistemos rankose. Džiaugiamės atsikūrusia LKDP Lietuvoje, todėl užsienio lietuvių pagalba šioje srityje yra ne mažiau reikalinga kaip ir mūsų praeities parama Lietuvos kovai dėl laisvės. Viena iš tokių priemonių teikti šiai pagalbai yra Popiežiaus Leono XIII fondas, kuris jau prieš daugelį metų yra JAV valdžios įregistruotas, kaip ne pelno siekianti

Nuotr. Dainos Čyvienės

korporacija, kuriai skiriamos aukos atleidžiamos nuo federalinių mokesčių. Visi yra kviečiami aukoti šiam Fondui, kurio pagalba galėtumėm remti Lietuvoje krikščioniškos ideologijos spaudą ir kitas priemones informacijai skleisti.

Po to vyko dovanų paskirstymas, kurį pravedė Steve Rudokas. Gegužinėje darbavos valdyba, kuriai dar gelbėjo Stasė ir Steve Rudokai. Viešnia sol. Aldona Pankienė, darbuodamosi dovanų paskirstyme, palinksmo visus dalyvius gražiomis dainomis. Išvykoje dalyvavo apie 60 asmenų, jų tarpe trys dvasininkai: kan. Vaclovas Zakarauskas, kun. dr. Vytautas Bagdanavičius ir kun. Kazimieras Kuzminskas.

Išvykos dalyviai teigė, kad toks pabendravimas buvo naudingas ir prasmingas. Padėkoję šeimininkams už vaišes ir globą, skirstėsi į namus.

Ant. Repšienė

ŠVIETIMO TARYBA KREIPIASI

Lietuvių kalba yra lietuvių tautos sukauptos patirties lobynas, jos gyvenimo, istorijos, materialinių ir dvasinių vertybių atspindys. Gimtoji kalba yra tarytum vartai, pro kuriuos visos didžios ir vaisingos idėjos pasiekia žmogaus sielą.

Netrukus liuanistinėse mokyklose suskambės pirmas skambutis. Mes trokštame, kad liuanistinė mokykla įkvėptu jaunimui noro mokytis ir tobulinti savo prigimtą gražią kalbą, jos kultūrą bei tradicijas.

Deja, Švietimo taryba dėl ribotų finansinių išteklių susiduria su didėjančiomis problemomis liuanistinėse švietime, o Lietuvių fondo paramos liuanistinėms mokykloms nepakanka, todėl mes skelbiame vauč liuanistinio švietimo reikalams. Jei išsėks mūsų lūpos iš tėvų gautas liuanistinio kalbos žodis, nebebus pasaulyje ir liuanistinio, nebebus Lietuvos.

Turime viltį, kad mūsų ryžtas atvers duris į jeis į Jūsų širdis.

Regina Kučienė

Kad vasaros atostogos nenusibostų, būrelis Lemonto liuanistinės mokyklos mokinių apsilankė Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje ir gavo pasidžiaugti jo sukauptais turtais. Iš kairės: Jonukas Ankus, Ričardas Kairėlis ir Martynas Plazyk.

MARIJA IŠKELIAVO

Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje, netoli altoriaus ilgus metus stovėjo Švč. M. Marijos statula, kuri savo ištistomis rankomis kvietė visus prisitarti prie Dievo ir prie savo Sanaus, kaip tikra šios apylinkės tikinčiųjų globėja. O šalia jos – Lietuvos vėliava tepiminė jos paskirtą ypatingą misiją – būti kartu su mumis dėl Lietuvos laisvės. Pasiekus šį tikslą, Marijos statula išvažiuoja į Lietuvą. Ji jau pradėjo savo ilgą kelionę – buvo supakuota į specialiai paruoštą dėžę ir pervežta į Connecticut, iš ten dabar keliauja laivu į Lietuvą. Didelė padėka parapijiečiui Rich Barton, kuris sukalė dėžę ir sutvarkė siuntimo reikalus.

Statula vaizduoja Švč. M. Mariją Fatimę, kur ji prašė melstis už Rusijos atsivertimą. Ypatingas statulos grožis yra jos ištistos rankos, lyg norėdamos visus priglausti, nuraminti ar paguosti. Ji buvo palaiminta popiežiaus Pijaus XII-tojo, įpareigojant tikinčiuosius melsti Švč. Marijos užtarimo dėl Lietuvos laisvės. Pirmoji statulos misija buvo apkeliauti Šiaurės ir Pietų Ameriką bei Australiją, tuo skatinant tikinčiuosius melstis už Lietuvos laisvę. Statulai belankant kitas parapijas, buvo

užvesta parašų knyga, kuria vyskupas Vincentas Brizgys laukė savo žinioje. Vėliau tą knygą perdavė kun. Jono Kuzinsko globai. Atlikus kelionių misiją, statula „apsigyveno“ Švč. M. Marijos Gimimo parapijoje, Marquette Parke. Iš čia ji kartu su mumis, dalyvavo įvairiose iškilmėse, jų tarpe daugelyje Vasario 16-tos ir Birželio išvežtųjų minėjimų. Kartu iškilmingai paminėjome Amerikos 200 metų sukaktį. Pasitikome daugybę garbingų svečių, jų tarpe Simą Kudirką, kard. Joseph Bernadin ir Lietuvos prezidentą Vytautą Landsbergį.

Kartu su mumis ji buvo ir kitomis progomis. Kiek jaunų porų prie jos žengė į bendrą gyvenimą, kiek vaikų priėmė pirmąją Šv. Komuniją, kiek buvo duota paskutinių palaiminimų jai bebūdint. O kiek Šv. Mišių aukota, rožančių sukalbėta ir litanijų sugiedota prie šios parapijos ir tautos globėjos.

Fatimos Marijos statula, daug metų stovėjusi Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje Marquette Parke, jau iškeliavo į Lietuvą.

PROGA SUSIBURTI APLINK LEMONTO CENTRĄ

Nemažai kritikos sulaukta, perkant dabartinį Lemonto centrą. Nemažiau kritikuotas Centro perdėrimas. Visos kliūtys tačiau nugalėtos ir belieka mėginti tvirtintis, o sumažinus centro titulą į Lietuvių Centrą, vertėtų pagalvoti apie gilesnį šaknų įleidimą į Lemonto žemę. Igytas patyrimas parodė, kad noras persikelti į Lemontą vyresnėje visuomenėje yra. Lemonto butai jau išparduoti ir netgi yra eilė laukiančių. Kažkada būtų statymas ir pardavimas buvo diskutuojamas net spaudoje. Bet tuo viskas ir baigėsi. Šiuo metu yra geras gal paskutinis momentas bandyti surinkti mūsų tautiečių aplink Lemontą. Senieji mūsų telkiniai likviduojami vienas po kito. Vietiniai gyventojai yra priversti keltis ir tuo būdu išsisklaidyti. Toks reiškinys ypač nemalonus vyresniajai kartai ir geriausia jiems vieta būtų vėl susigrupuoti vienoje vietoje.

Kur gauti kapitalą? Vietiniais šaltiniais būtų viena ar kelios organizacijos. Išleistas kapitalas ateityje lengvai grįžtų joms ne tik be nuostolių, bet ir su pelnu. Nėra abejonės, kad Lemonto vietovėje visi butai būtų greitai išparduoti ar išnuomoti. Toks žingsnis iš bendrovių pusės dar labiau suartintų publiką su liuanistinėmis finansinėmis organizacijomis. Lemonto kultūrinis centras, apsuptas liuanistinėmis visuomenėmis, ilgai liktų liuanistinių ateivių paminklas ateiviai ir ilgai nesulauktų kitų kolonijų ir jų paminklų likimo. Šis momentas yra paskutinis, kol organizacijos, išbarstytos Čikagoje ir priemiesčiuose, dar vis veda mūsų tautiečiai.

Dabartinis ir būsimieji Lemonto centro komitetai galėtų atlikti administravimo reikalus, neapsunkinant finansinių organizacijų.

E. Ringus

Aldona Gaurys, Prevost, Que., Kanada, pratęsė prenumeratą, pridėjo 20 dol. auką su prierašu: „Duok, Dieve, visiems „Draugo“ darbuotojams sveikatos ir ištvermės. Būtų nuobodžios, liūdnos dienos pasininkai be „Draugo“, kuris darosi vis įdomesnis“.

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629

Tel. (1-312) 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. d.

Skaitykite ir remkite vienintelį išeivijos lietuvių dienraštį

DRAUGA

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime „Draugo“ dienraščiui
(4545 W. 63rd. Str., Chicago, IL 60629)

DRAUGAS
MŪSŲ IŠEIVIJOS PASIDIDŽIAVIMAS
IR KULTŪROS SVYTURYS.